

LUNDS
UNIVERSITET

Foto: Colourbox

Att vara eller inte vara: Vem ryms i rummet?

Examensarbete inom samhällsplaneringsprogrammet
Lunds Universitet VT 2016
SGEL 36, 15 HP

Författare: Joakim Hellgren
Handledare: Henrik Gutzon Larsen

Abstract

Written essay investigates Gothenburg municipality's new policy which tries to integrate unaccompanied minors in strong socio-economic neighborhoods. This essay therefore tries to answer the question of how prepared these communities are for integrating their new neighbors,- this is done by a case study of city district of Örgryte-Härlanda, which is one of many places planned for temporary accommodation for the youths. Theories used for analyzing the phenomena are a mix between sociological concepts (which looks at how and why people react as they do) and systems theory (which tries to see the whole systems components to locate weak and strong features in the system). The case study search for answers by looking at previous research, reading civic accounts, analyzing current healthiness in the area, making a survey for nearby associations, making an observation of space and place in planned areas, and finally an analysis of social medias reaction about the new plans.

Results shows that the transition against integration seems to go quite well. The main-reason for that is first of all the access to many associations in the area, an element identified as important for integrating the children into a society. Systems theory shows a quite good communication and prevention-model about equality between municipality, associations and children in the area. There is also good health, low criminality and a high amount of Swedes helping the refugee to get access to learning the language faster. Social media shows different feelings about the new settlements; some people are against the plans because of fear of loss in market values, culture and values. Others find it great and enriching for the area. Furthermore, many refugees was accepted entering the country at the same time, putting hard pressure on government and municipalities in finding places where people potentially could live. The fast process from Gothenburg municipality made some locals experience they were steamrolled by the authorities. Finally, the thesis sees problem in lack of space where people can meet, when the meeting is essential for integration, and therefore suggests more events organized by the local authorities.

Keywords/Nyckelord: Integration, unaccompanied minors, accessibility to space, sociology, urban planning; integration, ensamkommande flyktingbarn- och ungdom, tillgänglighet till rum, sociologi, samhällsplanering

Tack till...

Jag vill passa på att tacka alla som hjälpt mig med denna uppsats: utan er hade det inte blivit någon text överhuvud taget. Jag vill passa på att tacka min handledare Henrik Gutzon Larsen som gett mig både stöd, hjälp och motivation till att skriva uppsatsen. Tack för god feedback som lett mig framåt i arbetet. Jag vill också tacka er som varit med i undersökningen: tack Stadsbyggnadskontoret Göteborg för era djupgående hjälpsamma svar och tack alla föreningar som tagit sig tid till att svara på enkäter till denna uppsats. Slutligen ett stort tack till min kära Dusjan Mijovski, utan dig hade det aldrig gått!

Innehållsförteckning

Abstract	3
1. Inledning	7
1.1 introduktion	7
1.2 Frågeställning/ syfte	9
1.3. Centrala begrepp och disposition	10
2. Teori	12
2.1. Tidigare forskning	12
2.2. Hegemoni	15
2.2.1. Pierre Bourdieu	16
2.2.2. Stuart Hall	16
2.2.3. Norbert Elias	17
2.3. Systemteori	19
3. Metodologi	20
3.1. Metodurval	21
3.1.1. Rapporter och korrespondens tjänstemän	21
3.1.2. Enkät	21
3.1.3. Observation fotografi	22
3.1.4. Sociala medier	23
3.2. Studiens tillförlitlighet	24
3.2.1. Förförståelse	24
3.2.2. Etik och anonymitet	24
3.2.3. Metoddiskussion	24
3.2.4. Reliabilitet, validitet, generaliseringsgrad	24
4. Empiri	26
4.1. Rapporter	26
4.1.1. Rapport Göteborg Stad	26
4.1.2. Social konsekvensanalys och Barnkonsekvensanalys	27
4.1.3. Rapporter Örgryte-Härlanda	28
4.2. Korrespondens tjänstemän	29
4.3. Enkät	30
4.4. Observation (fotografi)	31
4.5. Sociala medier	33
5. Analys	39
6. Resultat och slutsatser	45
7. Referenslista	47
6.1. Appendix	50

”Året var 1995. Platsen var Rinkeby Torg. Jag gjorde min första trailer för SVT.

Jag sa: Jag är 100 procent grekisk och jag är 100 procent svensk.

De skrev: Du kommer aldrig att bli svensk. Åk hem.

Jag sa: Det här är mitt hem. Här har jag växt upp. Här finns min familj.

I den svenska jorden ligger min farmor begravd.

De skrev: Snart ligger du i grann- graven.

Vi kommer döda dig.

Sen jag var barn har jag kallats grekstek, blatteknatte, lakritsunge, svartskalle, babbe, spagge, turkburk, zigenarhora. Kärt barn har många namn. Hatat också.”

(Pascalidou 2014)

1. Inledning

1.1 introduktion

Flera långa och svårlösta konflikter härjar i detta nu på vår jord. Människor tvingas fly och lämna allt de har bakom sig för att inte dö i våldets epicentrum. Många är ensamma barn och ungdomar, ivägskickade för att få en chans i livet som de inte kunde erbjudas på sin gamla plats. Flyktingar, kroppar i rörelse från ett tidigare liv till ett nytt liv i ett främmande land, någonstans i norra Europa. Kroppar och minnen som färdas från punkt A till punkt B, från gammalt igenkännligt till nytt främmande.

Dagens Sverige ställs nu inför en stor prövning: en paradox mellan att å ena sidan att ha en akut bostadsbrist och å andra sidan hållbarhetsbegreppet om social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. När antalet flyktingar ökade kraftigt under 2010-talet bestämde sig stadsbyggnadskontoret Göteborg tidigt att nya bostäder för flyktingar skulle implementeras i områden som hittills inte tagit emot en större mängd nyanlända. Kommunen ville bryta segregationsmönster som under en tid varit problematiska i staden. Detta innebar i flera fall indirekt att socioekonomiskt starka områden kom i fokus för stadsbyggnadskontorets planer (Magnusson 2016). För att tillgodose behov planerade därför stadsbyggnadskontoret att upplåta tolv tillfälliga boenden för flyktingar, vid godkännande står dessa på plats i cirka tio år, med möjlighet till förlängt kontrakt på cirka fem år (Ibid.). Enligt novemberprognosen 2015 från Migrationsverket skulle Göteborg ta emot cirka 1500 ensamkommande. På grund av latituden av ensamkommande i staden beslutades att ha informationsmöten i områden där boenden var aktuella att etablera (Holmström 2016). I samma stund som information om boenden för flyktingar i socioekonomiskt starka områden tillkom fanns stor turbulens i media kring ensamkommande barn och sexuella masstrakasserier i Köln, vilket skapade ännu större oro kring kategorin ensamkommande barn- och unga. Mötena innehöll starkt polariserade åsikter där några var kraftigt emot och ville antingen inte ha några boenden alls, eller ha dem i mindre skala, - andra var positiva till kommunens nya planer. Tiden då informationsmöten utspelade sig hade inga beslut tagits av kommun. Mötena var bara till för att informera och demokratisera förloppet (Ibid.).

Att dessa anläggningar skulle placeras i socioekonomiskt starka områden är intressant då inte mycket svensk forskning gjorts på denna typ av etablering. Hur ser förutsättningarna ut för integrationen av dessa flyktingbarn- och ungdomar i dessa socioekonomiskt starka rum? Vilka sociologiska hinder står i vägen för att lyckas, står det några hinder i vägen? Var det enklare att sympatisera med flyktingarna när det var på avstånd genom tv-rutan i ett annat rum än när det blev potentiella grannar, stärks introspektionen eller försvagas, är det något som invånarna är stolta över? Vilka

sociologiska utmaningar finns kring etableringen? Denna uppsats utgår från en fallstudie som granskar två av dessa tolv tillfälliga bostäder för flyktingar, dessa är Ånäsfältet samt Kärralundsvallen, båda i Örgrye-Härlanda stadsdel i Göteborg. Detta är en studie om integration/etablering av de ensamkommande barn- och ungdomar som presumtivt kommer bo i dessa två anläggningar. Studien behandlar och försöker förklara förutsättningar, hinder och möjligheter till etablering i det socioekonomiskt starka rummet.

Det övergripande temat i uppsatsen är Göteborg stads förebyggande insatser för att underlätta och integrera ensamkommande flyktingbarn- och unga i staden. Genom att undersöka hur det ser ut i det lokala rummet kan vi således lära oss av vad som verkar gynnsamt och ogynnsamt, och därefter vidareutveckla denna ”typ” av etablering. För att säkerställa så god etablering som möjligt undersöker uppsatsen dels rapporter och studier gjorda i lokala rummet som handlar om nuvarande hälsa i området, dels undersöks det fysiska rummet. Fortsatt undersöks hur kommunen arbetat med etableringsfrågor mot andra viktiga aktörer (som i denna uppsats är föreningar), dels hur dessa aktörer tagit emot och fört ut budskapen vidare i sina verksamheter. Slutligen undersökts de lokala samhällets syn kring de planerade flyktinganläggningarna. Tillsammans kan uppsatsen länka dessa delar för att skapa en helhetsbild av det lokala rummets tillgänglighet för invandrare.

Viktigt att tänka på under uppsatsen är att Sverige skrivit under FN:s barnkonvention om barns rättigheter. Lagen godkändes av riksdag år 1990 och innebar att man står bakom fyra grundprinciper: förbud mot diskriminering, principen om barnets bästa, rätten till liv och utveckling samt rätten att framföra åsikter och få dem respekterade (Sveiges Riksdag u.å.). Denna påskrift tillsammans med Wien konventionen (som bland annat skriver att ”ensamkommande barn skall inte diskrimineras på något vis”) är således något som ska återspeglas i allt arbete rörande barn och unga för stat och kommuns arbete (Ibid.). European Council on Refugees and Exiles (ECRE) menar att integration är flerdimensionellt- och dubbelsidigt. Rådet menar att från flyktingens håll krävs en förberedelse över att anpassa sig till den nya livsstilen och från samhället krävs en vilja att anpassa sig själva och institutioner (ECRE 2002).

Men vem bär egentligen ansvar för dessa ensamkommande barn- och unga? Under följer en kort beskrivning av detta. Det är Migrationsverket som bär ansvar att tillhandahålla logi, kost samt bistånd för ensamkommande flyktingbarn- och unga. Ansvar delegeras sedan ut till enskilda kommuner som således får huvudansvar över de barn- och unga som anlant till respektive kommun. Riksdag har uttalat att det i första hand är kommuner och socialtjänst som har det yttersta ansvaret för ensamkommande barn- och unga (Regeringen 2005). Motiveringen av detta är att stor kunskap finns ute i

kommunerna och individuella beslut enklast tas lokalt. Det finns även en rad andra aktörer inom inslussning av ensamkommande barn- och unga. Socialtjänsten- som är en del av kommunen- har ansvar och tillsyn över ensamkommande barn- och unga (Ibid.) Gode män träder in och bestämmer barnets rättsliga (personliga samt ekonomiska angelägenheter) samt stödjer barnet med kontakten med Migrationsverket (Migrationsverket 2015). HVB-hem är en del av socialtjänsten, här tas bland annat ensamkommande barn- och unga emot. Verksamheten ska ge dessa individer omvårdnad, stöd och fostran. På hemmen har de boende rätt till individanpassat stöd (IVO 2015). Dessa verksamheter är viktiga men kommer inte ha fokus i denna uppsatsen som kommer undersöka andra faktorer inom integrationsprocessen.

Även fast studien är lokalt förankrad, kan denna studie även vara av intresse för ett större publikum. 2015 skrevs en proposition (Prop. 2015/16:54) om ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända. Om propositionen vinner laga kraft innebär det således att alla kommuner i Sverige har en skyldighet att ta emot flyktingar om staten begär så. Men finns expertis och kunskapen överallt i det avlånga landet angående integration? Denna uppsats visar på enskilda fall, men kan delvis översättas och användas som kompass för både Göteborg stad och andra kommuner som vill eller måste ta emot flyktingar i framtiden. Uppsatsen kan i dessa fall visa vad som kan stimulera integration mellan dessa parter samt visa vad som är viktigt inom denna typ av etablering för båda parter (etablerad och nyanländ). Efter ett yrkande från M och S den 16 maj blev Ånäsfältet efter votering beslutat att få bifall på ansökan (Fastighetsnämnden 2016). Detta påverkar dock inte uppsatsen som ändå kan se processen fram till taget beslut.

1.2 Frågeställning/ syfte

Huvudfråga lyder följande:

Hur väl förberedd är stadsdel Örgryte-Härlanda för integration av ensamkommande flyktingbarn- och ungdomar?

Frågan innefattar inte bara stadsdelsnämnden, utan även den redan etablerade gruppen boende i området. För att få svar på frågan studeras två av tolv tillfälliga flyktinganläggningar som planeras att byggas i Göteborg: dessa är Ånäsfältet samt Kärralundsvallen. Platserna ligger geografiskt cirka två kilometer ifrån varandra och tillhör stadsdelsnämnd Örgryte-Härlanda. Dessa två är strategiskt utvalda för att få en bild av kring hur en viss stadsdelsnämnd arbetat hittills med flyktingfrågor/integrering och acceptans inom stadsdelen. För att få ett grepp om hur förberett området är kanaliseras frågan i flera underfrågor:

- Har kommunens planeringen av tillfälliga bostäder utförts enligt normal planeringsprocess?
- Vilka andra viktiga aktörer finns i området (mer än kommunen) som kan främja (eller försvåra) integration (platser, människor, verksamheter)?
- Hur arbetar kommunen med andra viktiga aktörer för ökad integration/etablering?
- Vilka attityder finns hos etablerad befolkning i områdena angående tillfälliga boenden för flyktingar och varför, samt hur kan dessa attityder komma att påverka etablering/integrering?
- Hur är stadsdelen fysiskt utformad och kan det främja/försvåra integration?

Syfte

Det övergripande syftet av skriven uppsats är att utifrån systemteori och sociologisk teori se förutsättningar till etablering av ensamkommande flyktingbarn- och ungdomar i det lokala rummet. Uppsatsen vill således utforska hur stadsdelsnämndens sociala arbete spridit sig ut i olika verksamheter i det lokala rummet, detta genom att sätta luppen över stadsdelen Örgryte-Härlanda. För att få svar på frågan undersöks också människors attityder i frågan. Skriven uppsats hoppas alstra lärdom och insikt inom området där det idag finns en viss kunskapslucka, samt ge verktyg att skapa så goda förutsättningar som möjligt för en god integration i denna typ av områden.

1.3. Centrala begrepp och disposition

Ensamkommande flyktingbarn- och ungdomar- betyder i uppsatsen samma som i FN:s barnkonvention och innebär att man är under 18 år och är skild från sina föräldrar eller vårdnadshavare före eller efter ankomsten till Sverige (Migrationsverket 2016).

Integrerad och etablerad- nationalencyklopedin beskriver ordet ”integrerad” som [att få] ”sammansmälta till en helhet. [...] inordna som naturlig del i viss helhet” (NE 2016 e). Nationalencyklopedin beskriver ordet ”etablerad” som : ”[...] nått visst (högt) erkännande inom sitt område” och ”erkännande” (NE 2016 d). I denna uppsats innebär orden integrerad och etablerad förenklat att känna sig etablerad och accepterad, att vara erkänd och tillåtas vara en del av det svenska samhället, att respektera och respekteras, att vara jämlik samt att ha samma förutsättningar som andra i det svenska samhället.

Disposition

Uppsatsen är uppdelad som en tvåstegsraket: den första delen analyserar Göteborg stad och stadsdelsnämnd Örgryte-Härlandas samspel med lokala föreningar kring arbete mot ökad integration, frågar tjänstemän om tillvägagångssätt i planering, gör observationer av rum samt studerar kommunala- och lokala rapporter. Den andra delen fokuserar på sociologisk teori och försöker förklara processer i rummet- här ligger fokus på människan: de etablerade i rummen samt de ensamkommande flyktingbarnen- och ungdomarna. Tillsammans bidrar tvåstegsraket till att få en överblick och helhetssyn av etableringsprocessen, vilket härleder till att utröna om det finns ”trasiga” länkar i kedjan som kan försvåra integration. Det är dessa som tillsammans svarar på huvudfrågan om hur ”väl förberett” stadsdelen är för att etablera dessa nyanlända barn- och unga i stadsdelen. Ordvalet ”väl förberett” menas således i denna uppsats uppsättningen av flera olika komponenters resultat som tillsammans visar i vilken riktning integrationen kan ta och som sedan bedöms som förberett eller oförberett.

2. Teori

Uppsatsen har två teoretiska huvudramverk som studien arbetar utifrån för att förstå och förklara verklighetens rum: den första delen av ramverket grundar sig i systemteori som tar ett övergripande tag över studien för att förstå system och processer. Den andra delen inriktar sig mot ett hegemoniskt ramverk som grundar sig utifrån tre sociologiska teorier. Dessa försöker sig på att förklara fenomen i rummet som härleder till att svara på uppsatsens frågeställning. Valda teorier passar bra för att förstå och förklara stora komplexa övergripande problem i samhället, där systemteorin ser på hur systemet fungerar cirkulärt, medan de sociologiska begreppen försöker utröna och förstå ageranden i de lokala rummet. Tillsammans skapt dessa en förståelse av hur långt stadsdelsnämnden är kommen i processen. Detta avsnitt börjar med tidigare forskning som handlar dels om val av studerade aktörer till fallstudien i uppsatsen, samt förklarar fenomen kring integration. Här tas också viktiga begrepp upp för uppsatsen. Löpande kommer sedan ett avsnitt om sociologi. Teorikapitlet avslutas med att förklara begreppet systemteori.

2.1. Tidigare forskning

Detta avsnitt inleds med att identifiera viktiga aktörer som har betydelse för integration i det lokala rummet. Avsnittet fortsätter med att beröra vad etnicitet egentligen innebär. Här berörs också relevant forskning som krockar samman med integration. Slutligen tar kapitlet upp forskning om vad som kan hända i en flyktings inre när hen flyr och kommer till en ny plats, samt hur en god integration kan förebygga ohälsa.

En faktor som visat sig av godo för integration är mötesplatser. För att integration ska fungera väl, där invandrare etableras väl i rummet menar Colson att detta kräver rätt förutsättningar: mötesplatser i vardagen (Colson 2003, refererad i Strang & Ager 2010). På samma sätt menar Jane Jacobs (1961) att mötesplatser är viktiga inslag i vår vardag, det är här som möjligheter finns att springa in i varandras vardag. Mötesplatser kan vara nästan vad eller vart som helst, till exempel ett torg eller en skola.

En typ av mötesplats som anses extra viktig när det kommer till integration för barn- och unga är föreningsliv. Föreningar kan fungera som en brygga där individer är på samma ”neutrala nivå”. Bland annat Franzén (2001) betonar lagidrottens flera goda egenskaper,- här spelar det inte någon roll vilken etnicitet eller kultur du har, utan här gäller samarbete och fokus på sporten. Samtidigt är föreningsliv viktigt på grund av sociala nätverk som byggs upp och som stärker individens självkänsla (ibid). Föreningslivet kan- om det leds rätt- bli en neutral mötesplats. Föreningslivet kan bland annat frigöra resurser hos den enskilde genom sociala nätverk, genom att träffa

”etablerade”, att växa som individ (jaget) samt genom att förbättra sitt språk (Ibid.). Föreningslivets roll fungerar i denna uppsats som ett viktigt verktyg för att se hur förutsättningar av etablering ser ut- vare sig det är direktiv från kommun eller personligt engagemang i stadsdelsområdet.

Studien ska nu beröra ämnet etnicitet som i en uppsats om integration har hög relevans. I sin enklaste form handlar etnicitet om kategorisering, tillhörighet och ursprung, om klassificering av människor och om grupprelationer. Etnicitet har oftast med en individs eller gruppens egen identifikation att göra gentemot andra (Giddens 2009; Wikström 2009). Forskare brukar ange tre olika typer av ansatser till begreppet. Utifrån de essentialistiska perspektivet är tillhörighet och ursprung fasta och går inte att ändra. Från detta synsätt blir således etnicitet egenskaper definierade utifrån religion, språk, tradition och ibland även geografiskt födelseland. Ordet etnicitet kan med andra ord definieras som något som man har och som ofta går hand i hand med vart du är född (Wikström 2009). Konstruktionismen ser tillhörighet och ursprung av sociala relationer. Man är inte något (som exempelvis svensk) utan blir detta genom sociala processer: etnicitet blir under detta tankesätt något föränderligt, något som skapas av egna och andras uppfattningar av vem du är (Ibid.). Slutligen menar poststrukturalisterna att tillhörighet och ursprung är socialt och språkligt konstruerat. Svensk eller syrian blir du genom handlingar och tal om vad svenskhet eller syrianskhet är och inte är. Då språk är föränderligt är också identiteter instabila och föränderliga. Kort förklarat är betydelsen av etnicitet från de poststrukturella perspektivet beroende av hur vi väljer att prata- eller inte prata- om det (Ibid.). Makt, och vem som har rätten att definiera någon annan är också en viktig del av poststrukuralism. Då det inte finns ett klart tydligt gemensamt begrepp kring etnicitet tar denna uppsats hänsyn till alla tre begreppen. Etnicitet- och identitetsbegreppet är högst relevant för uppsatsen då det kan vara en del av en orsakförklaring för utanförskap.

En annan väsentlig del av integration är rummet i sig, det är här individen ska bli integrerad. Tuan skriver i boken *Space and place* (2011) om hur upplevelsen av rummet är individuell. Olika människor som rör sig på samma plats upplever rummet olika, detta på grund av känslor så som tillhörighet, framtidshopp, trygghet, gemenskap och delaktighet. Fortsatt menar sociologen att känslor är bundna till plats (Tuan 1977). Själva platsen eller rummet i sig har en hög betydelse för hur integration kommer att fungera, detta eftersom att rummet kan skapa social hierarkier beroende på hur det är utformat och framförallt vem det är utformat för. Även geografen Edward Relph pratar om rumsbegreppet, han beskriver hur världens platser blir mer och mer lika varandra idag på grund av globalisering. Samtidigt menar han att platsers innersta natur existerar på grund av individers medvetenhet och förankring i platser. Dessa processer kan leda till protektionism av rum (1976). Han menar att en del av hur individer identifierar sig

själva är symboliserat genom kvaliteter i det rum som de lever eller vistas i (Massey & Pat 1995). Boken "A place in the world" (1995) tar upp begreppet migrationsgeografi (Ibid.). Här diskuteras aspekten invandrades upplevelser om att slitas upp från en plats till en annan. Denna uppslitelse,- att bli uppdragen från sin plats och gamla liv och "dumpas" på en annan- kan skapa komplexa psykologiska frågor om invandrarens egna existens och självidentitet (Ibid.). Massey menar att platser inte bara har en identitet utan är flerdimensionella: platser är en process som inte är fryst, platser är inte heller instängda med en insida och en utsida (Dovey 2008). Fortsatt hoppas Massey och Pat att platser ska kunna bli mer porösa för en bredare acceptans av vem rummet tillhör (Ibid. ;Massey & Pat 1995). Gunnar Myrdal, en svensk samhällsvetare skrev 1937 den berömda texten "An American dilemma". Uppdraget för texten kom från den amerikanska staten som ville ha en studie av de svartas situation i USA. Syftet med studien var att förstå och således vända svarta människors ställning som andra klassens medborgare i det amerikanska samhället. En av slutsatserna från Myrdal var vidare att det inte var "negrernas" problem- utan de vita amerikanerna själva som gjorde att de svarta blev andra klassens medborgare: detta genom stigmatisering, förtryck med mera (Myrdal & Bok 2009). Slutligen menar Fanon i boken "Black skin, white masks" att den svarta mannen inte får se sig själv från "ögonen av den vite", han fortsätter att skriva "negrern finns inte. Inte mer än den vite" (Fanon 1967, s.121).

Nästkommande stycke förklarar forskning kring vilka svårigheter en flykting kan tänkas ha på grund av konsekvenserna av flykten. Stycket kungör också vilka hinder flyktingen kan ha i det nya rummet och visar på vad god integration kan göra för den enskilda flyktingens persona. Att fly för sitt liv eller från en svår livssituation kan tära på hälsan både fysiskt och psykiskt -speciellt för ensamkommande barn- och unga. Den mentala ohälsan (så som posttraumatisk stress eller depression) kan sitta kvar länge (FAS 2010). Man brukar dela in stresspåslag i två fack: dessa är pre- och postmigrationsstress,- stressen före (pre) och stressen efter flykten (post). I det nya rummet kan man ha svårt med språk, ny kultur och brist på socialt sammanhang. Andra stresspåslag är förlust av status, samhällstillhörighet och nätverk bara för att nämna några (Ibid.). Harvey (2007) visar i en modell hur incidenter som en person kan ha varit med om (tortyr, krigstrauma, trakasserier) påverkar människor livskvalité olika beroende på personens personspecifika faktorer (ålder, utbildning), händelsefaktorer (svårighetsgrad och frekvens av händelser). Harvey påvisar sedan att individens omgivande miljö efter flykten är avgörande för personens återhämtning (Ibid.). En annan forskare, Antonovsky, debatterar för att individen har enklare att få god hälsa om han har en "känsla av sammanhang". Att däremot inte ha inflytande över den nya livssituationen kan skapa svår stress (FAS 2010). En tredje studie av Johansson et al. beskriver ett skeende kallat de fyra faserna: premigration, migration, postmigration och eventuellt återvändande skapar stark stress hos individer (Ibid.). Således krävs stor kunskap och

insatser från de lokala samhället med hållbara stödsystem. De fortsätter sin rapport med att säga att goda insatser från lokal nivå kan ge positiva hälsoeffekter. De två första åren av etablering i det nya samhället har visat sig vara extra viktiga för flyktingens fortsatta välbefinnande (Ibid.). Ovanstående visar hur viktigt integration och en snabb etablering av barn- och ungdomar är för personens välbefinnande och personens fortsatta liv upp i vuxenålder.

Ovanstående forskning visar på komplexiteten av processer i rummet, samt hur viktigt en god integration in i det svenska samhället är och kan betyda för en individs liv. Integration som sådan är ett välstuderat och outtömligt ämne, men mycket forskning handlar om just integration i ren allmänhet. Mindre svensk forskning finns att tillgå kring socioekonomiskt starka områden och en etablering av ensamkommande flyktingbarn- och unga inom samma rum. Denna studie hoppas således kunna utöka kunskaper kring denna typ av integration och hur den kan komma att fungera i praktiken.

2.2. Hegemoni

Studien presenterar i nästkommande avsnitt det övergripande sociologiska ramverk som består av tre väletablerade teoretiker. Teorierna tar framförallt utgångspunkt utifrån en hegemonisk infallsvinkel. Hegemoni kan förklaras som "ledarställning" eller en särskild makt som den ledande klassen utövar över andra grupper för att bevara status quo i samhället (NE 2016 d). Som flera tidigare forskare beskrivit finns stor komplexitet i rummet som kan skapa segregation och motarbete integration, -synliga som osynliga skeenden. Motsatsen till integration är segregation, det vill säga rumsliga åtskiljande av befolkning. För att förstå integration måste man också förstå vad segregation är, som kan bero på allt från etnisk tillhörighet, religion, status, hudfärg eller socioekonomisk status. Genom att använda ett teoretiskt ramverk runt hegemoni kan vi se hur den etablerade befolkningen i stadsdelen reagerar, tänker och agerar kring det tillfälliga boenden. Det hegemoniska ramverket ger även grund till att förstå det fysiska rummets utformning och vad det kan innebära för olika individer: finns det till exempel maktstrukturer eller osynliga barriärer i rummen? I avsnitten under kommer tre teoretiker studeras närmare: Pierre Bourdieu, Stuart Hall samt avslutningsvis Norbert Elias.

2.2.1. Pierre Bourdieu

Den franska sociologen Pierre Bourdieu visade med sin forskning att människor inte i första hand åtskiljde sig från andra klasser av ekonomiska skäl, utan på grund av kulturellt kapital. Detta kulturella kapital består av utbildning, uppskattning av konst, konsumtion och fritidssysslor (NE 2016 c; Giddens 2009). Viktiga begrepp som Bourdieu myntat är bland andra habitus och fält. En människas habitus enligt Bourdieu avgör hur en människa väljer att handla, välja, värdera och uppfatta saker och ting. Habitus är ett sorts system av flyttbar ordningar hos en viss individ som integrerar tidigare erfarenheter (Ibid.). Tidigare erfarenheter har formats från en individs tidigare liv och styr således det framtida beteendet. Habitus är ett ”arrangerat schema” av uppfattning, tankar och agerande. Bourdieus teori försöker förstå hur sociala strukturer och individuell inverkan kan förlikas mellan de ”yttre” och de ”inre” och forma/skapa varandra (Broady 1990; Maton 2012). Det sociala rummet (fält) är kodat med specifika regler och värderingar och Bourdieu jämförde ofta fält med en fotbollsmatch:

”The game has specific rules which novice players must learn, together with basic skills, as they begin to play. What players can do, and where they can go during the game, depends on their field position. The actual physical condition of the field (whether it is wet, dry, well grassed or full of potholes), also has an effect on what players can do and thus how the game can be played.”

(Bourdieu, refererad i Thomson 2014, s.66)

Fortsatt utvecklade sociologen ordet ”kapital” till att inte bara handla om ekonomi. Det sociala kapitalet bestäms utifrån smak och livsstilar av vissa grupper (exempelvis högutbildade) och är således hierarkiskt uppdelat (Moore 2012). Kulturellt kapital är en form av medlemskap som bara vissa kan få i samhället. Kulturellt kapital kan sägas vara kvalitativa olikheter sinsemellan grupper och är således en grundbult till att förstå integration/segregations-begreppet och de mekanismer som styr processen (Ibid.). Rummet är olika tillgängligt beroende på personers kulturella kapital. Kulturellt kapital är en form av medlemskap som bara vissa kan få i samhället (Ibid.). Dessa olika begrepp hör samman och reproducerar varandra, ofta mellan generationer. Bourdieus tankar beskriver delvis varför integration existerar och ger således verktyg till uppsatsen.

2.2.2. Stuart Hall

Nästa teori utgår från den postkoloniala kulturteoretikern Stuart Hall som skriver om kulturer, vilket är likt Bourdieus tankar om kulturellt kapital. Hans forskning visar på att allt som händer runtomkring oss är ”indränkt i kulturer” (Wikström 2009). Hall fokuserar på att det finns en viss typ av kultur mellan brandmän som gör dem till brandmän, en viss kultur för elever på skolgården och en viss kultur mellan lärare. Hall

framhäver att kultur därmed kan liknas vid begreppet ideologi och är uttryck för levtt socialt liv. Hall observerar att varje kultur dessutom har sina egna informella regler (Ibid.). Att vara en del av en kultur kan helt enkelt skapa/forma människan. Begreppet kulturer är således en relevant teori i arbetet om grupper som möts i samhället och som ska integreras (etablerade befolkningen i lokala rummet och nyanlända ingår i olika "kulturer").

Hall skriver även om uttrycket "ny etnicitet". Begreppet har enligt honom ingen grund bortom den socialt/kulturellt konstruerade betydelsen av den: således så är etnicitet ingenting i sig, utan den får den betydelsen som vi tillmäter den (ibid.). Då vi tänker på identitet tänker vi ofta på något som vi är eller inte är, till exempel svensk eller somalier, vi ser den som homogen och statisk. Hall skapade därför uttrycket "ny etnicitet" där han tillåter identitet att vara komplex, mångskiftande och instabil. Identitetsuttryck som tal, kläder och vanor sammanbinder alltid många olika kulturella uttryck, med andra ord kopplas flera olika element ihop till en identitet. Hall menar därför att identitet är lika föränderlig som uttrycken. Samtidigt erkänner Hall att identitet inte alltid är neutralt och oskyldigt. Slutligen hävdar Hall att den samtida kulturen och historien är en instabil referenspunkt för identifikation, och således blir även etnicitet/identitet instabil (Thörn et al 1999). Om vi kan erkänna och se att det finns en instabilitet och föränderlighet kan vi också undvika inlåsnings effekter (kategorisering) och social exkludering, påstår Hall.

Slutligen menar Hall att rasism som uttryck också är ett kulturellt uttryck vilket kan säga att vissa är mer värda än andra i samhället. Rasism är inte uttryck för existerande förhållanden men det är samtidigt inte påhittat: rasism kan beskrivas som en kulturell konstruktion som bär på historiska rötter, dessa strukturerar verkligheten och låter oss sedan förstå verkligheten på ett visst sätt (ibid.). Rasism och rasistiska grupper är ett extremfall, men en strukturerad verklighet kan också finnas i mindre hårda versioner och kan därför användas till att förstå processer kring integration, i denna undersökning studeras sociala media för att se på kulturella uttryck.

2.2.3. Norbert Elias

Det tredje och sista sociolog-teoretiska ramverket är arbetet som Norbert Elias och hans elev John L. Scotson arbetat fram som visar på hur komplext rummets existens och innehåll kan vara. Deras forskning handlade om maktrelationer och självbilder i rummet där Elias tes är att förmågan till sammanhållning är basen för gruppens maktställning.

Forskningen från Elias kom till uttryck då en av hans elever (John L. Scotson) gjorde ett arbete kring ungdomskriminalitet i ett bostadsområde som kom att kallas Winston Parva. Winston Parva innehöll tre bostadsområden som alla var förorter till en större stad, de sociala myndigheterna i Winston Parva ville få svar på varför ett av de tre

områdena hade en något högre ungdomskriminalitet än de andra. I Winston Para fanns inga naturliga eller kulturella skillnader mellan områdena. Det fanns inga stora skillnader som kunde observeras och bearbetas till att bli socialt särskiljande (Elias & Scotson 2010). Under de år som undersökningen genomfördes försvann skillnaden av brottslighet som gick tillbaka till resterande skala i stadsdelen. Elias upptäckte att trots att kriminaliteten hade sjunkit ändrades inte bilden av området, det ansågs fortfarande som ett sämre område av resterande människor i staden och de människor som bodde där sågs som sämre människor av de andra (Ibid.). Då det inte fanns någon egentlig skillnad mellan människorna tolkade Elias resultatet som att den enda förklaringen till att det såg ut som det gjorde var på grund av områdenas olika grad av intern organisation, deras olika grad av sociala sammanhållning inom områdena. Det olika områdena hade olika förmåga och kapacitet till integration och sammanhållning mellan gruppens medlemmar (exempelvis hade någon stadsdel högre kännedom om medlemmarna i "sin" stadsdel). Maktställningen kom således från gruppens större kapacitet för sammanhållning (familjer som höll ihop och nätverk) och att denna kunde hantera den sociala kontrollens mekanismer (Ibid.). Det visade sig att de som hade en stark sammanhållning var etablerade arbetarhushåll som ställdes mot inflyttade människor från London. De "nyanlända" till området sågs därför således som ett hot mot etablerade normer, värderingar och levnadssätt. Genom att frysa ute nykomlingar genom att inte ge dem fullt deltagande i staden (exempelvis social exklusion genom att inte prata/hälsa på dem) bekräftade den redan etablerade gruppen sin identitet. Det var således den redan etablerade gruppens sammanhållning som gjorde denna särbehandling möjlig. Maktordningarna upprätthölls även genom social kontroll med mekanismer som skvaller om den nyetablerade gruppen och "umgängesförbud" (Ibid.). Elias teori visar att det är den praxisbaserade och uttalade väv av sammanhållning och interaktion som skapar maktrelationer mellan de "etablerade och outsiders". Ordet uttalad (osynlig) är här viktig: de nyanlända i området såg ingen skillnad mellan dem och de redan etablerade och förstod således aldrig varför de blev stigmatiserade och sedda som sämre människor.

Framlagd teori handlar om ojämn maktbalans och om moralisk differentiering. Det är just omdömet och bilden av att vara sämre som skapar utanförskapsgruppens självbild och identitet (som då försvagas) hävdar teorin (Ibid.) Skam är en annan faktor som upprätthåller maktbalansen då man kan drabbas av "kontaktsmitta" om man umgås med den sämre gruppen. Slutligen menar Elias att det finns en generell föreställning om "outsidern", en bild av en person som är lat, kriminell, opålitlig och som inte har en plan för sitt liv eller sin dag. Just denna bilden av beteende hänger samman med utanförskapet själv och den utsatthet, förtryck och underordning som den etablerade gruppen skapade från början, det är konsekvenser av upprätthållandet.

2.3. Systemteori

Studien har nu kommit fram till textens andra fundament: systemteori. Det är genom systemteorin som uppsatsen länkar ihop fallstudiens olika metoder och ser dess helhet. Systemteoretiskt och sociologiskt ramverk arbetar sida vid sida i ”symbios” för att nå fram till ett giltigt resultat. För att få en djup förståelse och för att se hur kommunens visioner når ut till andra aktörer (samt för att se hur dessa samarbetar), har studien valt att använda sig av just teorin systemteori. Grundaren av systemteori kan sägas vara den österrikiska biologen Ludwig von Bertalanffy. Bertalanffy började inkludera strukturer, funktioner, utveckling- och reproduktion i sin forskning. Systemteori betraktar omvärlden på ett cirkulärt sätt genom att granska relationer, interaktioner, transaktioner och dess samband (Bernler & Johnsson 1988; Eriksson 2003). Det cirkulära är en viktig del av teorin, systemet är självreglerande och korrigerar sig självt genom att återkoppla. System kan fungera dynamiskt eller odynamiskt beroende på olika parter samarbete. En viktig aspekt inom systemteorin är att det är ute efter att få en struktur och helhetsbild av något, genom systemet kan principer beskrivas. Således kan systemteorin hjälpa uppsatsen att se hur olika delar av det lokala systemet inom området arbetar med och kring integration. Tillsammans skapar det olika undersöknings - enheterna en helhet, ett system, där undersökningen försöker utröna hur systemet kan komma att fungera.

Enligt boken teori för psykosocialt arbete (1988) har systemteorin utvecklats för att kunna få mer förståelse av en brett spektrum av fältet: fysiska, biologiska och sociala (Bernler och Johnsson). Eriksson (2003) påpekar att det i systemteori inte finns någon direkt orsak och verkan och fortsätter med att beskriva systemteori i ordspråket ”det är inte ens fel att två träter”- allting inom systemet påverkar varandra. Även fast huvudfokus i uppsatsen utgår från stadsdelsnämndens utföranden är det således inte bara dem som kan sköta systemet (läs integrationen) ensamma. Det är en process i flera delar och bygger på gemensam tro och ansvar. Hall & Fager (1956) definierar systemteori som en uppsättning objekt jämte relationerna mellan objekten och mellan deras attribut. Det är objekten som är systemets beståndsdelar, medan attributen är delarnas egenskaper. Relationerna sinsemellan dessa håller samman systemet och är enligt författarna är just relationen/kommunikationen den viktigaste komponenten i systemet. En annan del av systemteorin är miljö. Miljön för ett givet system innefattar alla objekt i vilket attributen påverkar systemet och dess objekt där attributen ändrar beteende av systemet. Gray (1969) menar att målet med systemteori är att upptäcka hur detta kommer till stånd i alla dessa system.

3. Metodologi

Denna kandidatuppsatsen är skriven inom samhällsplanering (15 HP) och pågick under cirka tio veckors heltidsstudier. Studien är uppbyggd som en fallstudie och utgår från ett lokalt perspektiv (rum i specifika delar av staden). Fokus på mikroperspektivet i studien är på grund av stadens nya etableringsform av flyktingar som följer kommunfullmäktiges budgetmål om ett jämlikt Göteborg (Fastighetskontoret Göteborg 2016). Fallstudien som metodologisk grund används då den fungerar bra för att förklara komplexa fenomen i rummet. Den ger även uppsatsen möjlighet att utforska etableringsprocessen med hjälp av flera olika datatyper, detta möjliggör frågeställningen att blötläggas och stötas ifrån flera dimensioner vilket ger en bredare helhetsbild. Fallstudien tar en liten del av ett större förlopp och beskriver på detta sätt verkligheten (Ejvegård 2009). Flyvbjerg (2011) citerar vad fallstudie innebär enligt Merriam-Webster's ordbok, här står: "En intensiv analys av en individuellt enhet (som en person eller ett samhälle) som framhåller utvecklingsfaktorer i relation till sin miljö" [min översättning] (s.301). Fallstudien ger den komplexa frågan olika dimensioner och således ett mer djupgående resultat av en specifikt fall.

Inom forskning finns två generella färör att följa, den ena modellen är induktion och den andra är deduktion. Induktion bygger på uppsamlad empiri, medan deduktion bygger på logik (Thurén 2007). Denna studie är uppbyggd av båda sorter (enkäter innehåller exempelvis både induktiv och deduktiv forskning), men innefattar mestadels av induktiv forskning. Bryman (2011) skriver att induktiv forskning ofta strävar efter att kunna generalisera resultat genom att låta teori "växa fram" ur insamlat material. Uppsatsens val av metoder är av kvalitativ forskningsstrategi och har framförallt producerat mjuka data. Den kvalitativa forskningen valdes då människors åsikter och var av intresse för att undersöka åsikter och känslor inför flyktinganläggningen. Den mjuka datan har varit nödvändig i studien för att försöka förstå ett fenomen förankrat i det lokala rummet.

Uppsatsen försöker med hjälp av empiri förutse hur förbered ett specifikt rum (fall) är och dessutom förklara varför det ser ut som det gör. Nackdelar att genomföra en hermeneutisk forskning är således att veta att man tolkar situationer rätt då upplevelser och känslor inte är intersubjektivt testbara, samt att tolkningen används i rätt kontext (Thurén 2007). Dock kan fallstudien i sig vara till fördel då den får fram ett lokalt resultat, ett första steg i ett ämne som tidigare inte blivit mycket studerat i specifika rum, och som systematiskt kan bli testat senare i andra rum (Flyvbjerg 2011). Om det visar sig att studien inte kan översättas till andra rum så är den ändå av värde i sig själv.

Enkäter och korrespondens med stadsbyggnadskontor har skett via mejlkontakt. Denscombe (2009) skriver att det inom forskning funnits en viss oro för att

svarsfrekvens ska bli lidande av detta val, men att denna oro är ogrundad och att den till och med kan vara att föredra. Samtidigt kan här finnas en viss sanning- urvalet grundade sig på föreningar som fanns på webben, således har föreningar utan webbsida inte varit en del av studien och kan därför ha påverkat representativiteten.

3.1. Metodurval

3.1.1. Rapporter och korrespondens tjänstemän

Studiens litteraturstudie av kommunala rapporter, samt min korrespondens med stadsbyggnadskontoret Göteborg gjordes via ett subjektivt urval, -detta på grund av att vissa dokument hade hög relevans för åberopad forskning och således var av intresse, samt av tjänstemän hade hög expertis inom ämnet. Stora delar av deras svar sammanfattades och skrevs ned i empirin.

Vad kommunen har för mål och strategier är av stor väsentlighet för att integration ska kunna existera över huvud taget. Det har därför varit en självklarhet att analysera relevanta dokument inom ämnet integration/hälsa. Som nämnt ovan är kommunala dokument valda utifrån ett subjektivt urval. Valda dokument är dokumentet ”skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg” och styrdokumentet ”Göteborgs folkhälsoprogram”, dessa två dokument är riktlinjer om hur man bör och ska arbeta för att nå ett mer hälsosamt och jämlikt Göteborg. SKA och BKA är andra dokument som studerats.

3.1.2. Enkät

I enkätstudien har slumpmässigt urval inom stadsdelsområdet används, här kontaktades 22 föreningar varav 14 föreningar svarade inom olika grenar (sport, kultur et cetera). Föreningarna låg inom området. Anledningen till att slumpmässigt urval användes var för att skapa ett tvärsnitt av föreningar i området (Denscombe 2009; Flyvbjerg 2011). Frågeformulär var också effektivt och gav mycket information från en stor grupp människor på kort tid. Flera frågor var enkla att bearbeta då det hade svaren ”ja” eller ”nej” (se appendix). Andra svar som ansågs berika empirin lades till i löpande text.

Enkäter var från början tänkt att representera föreningar samt skolledningar i skolor årskurs 7-9 i studiens närområde. Detta på grund av att dessa identifierats som viktiga för integration i min teoridel (Harvey om livskvalitets förbättring för ensamkommande barn- och unga om individen har en god omgivande miljö, Antonovsky om ”känslan av sammanhang”, Franzén om lagidrottens goda egenskaper med fler) (Harvey 2007; FAS 2010; Franzén 2001). Av praktiska grunder fokuserar jag nu bara på föreningar, detta på grund av en låg svarsfrekvens från skolledning. I bästa av världar hade båda aktörerna varit med för att skapa en bredare bild av hur man jobbar lokalt med integrationsfrågor.

Efter att ha skickat påminnelser samt ringt flertalet skolor utan resultat blev svarsfrekvensen inte legitim för att ge ett representativt urval. Således lades enkäten för skolor ned. Grogrunden till att få svarat kan vara enkätens etiskt känsliga frågor. Svarsfrekvensen hos föreningar var bättre, här svarade 14 av 22 tillfrågade. Anledningen till att resterande inte svarade inom föreningar kan vara av samma anledning som hos skolorna, -ämnet för undersökningen. Enkäten besvarades av föreningars ledning och föreningar var identifierade genom närheten till de planerade tillfälliga boendena.

Frågorna i enkäten var semistrukturerade; detta för att ge respondenten trygghet, för att få en högre svarsfrekvens, samt för att alla formulär skulle vara organiserade så att respondenterna uppfattade frågan likvärdigt och svarade på samma svar. Dessutom hade enkäterna ett okomplicerat språk, något som Denscombe poängterar är viktig för formulär skickade över Internet (2009). Fortsatt har respondenterna fått god bakgrundsinformation om hur deras uppgifter används och varför just deras svar är av intresse, vissa frågor fick svaralternativet ”vet inte” då detta kan vara relevant för analys, samt bidra med att alla frågor blir besvarade (Johannessen & Tuffe 2003). Frågorna i enkäten var konsekventa och berörde bland annat om kommunen varit i kontakt med föreningen gällande eventuella tillfälliga boenden, hur föreningarna själva arbetade/lärde ut jämställdhetsfrågor i klubben samt om föreningarna kände att de hade kunskaper om hur de integrerar ensamkommande barn-och ungdomsflyktingar.

3.1.3. Observation fotografi

Observation av rummen (fotografi) skapades med hjälp av subjektivt urval: undersökningsområdet analyserades först genom en observation av kartor på webben, för att sedan undersökas i det verkliga rummen. Detta gjordes dels för att inte missa några mötesplatser, samt dels hitta så många tänkbara mötesplatser som möjligt i rummen.

Som ett steg i att förstå integrationsmöjligheter gjordes en observation med hjälp av kameran. Denna gav möjlighet till att visa hur studerad plats var fysiskt utformad. Som flera teorier visar har platsen en viktig roll för människan. Huvudfokus var dels att se hur miljön i rummen såg ut för att skapa en bild av platsen, samt leta efter möjliga mötesplatser i rummet. Fotots roll i arbetet har främst varit att få en grundstomme och högre förståelse kring hur den geografiska platsens karakteristika ser ut rent fysiskt: hur ser miljö samt byggstruktur ut i och mellan områdena? vilka mötesplatser finns i rummen? Vilka attribut i rummet finns som skapar möjligheter att ”springa in i varandra” i rummet och mötas? Foto som hjälpmedel användes under ett tillfälle (26-04-2016). Foto sätter ytterligare rumsligt perspektiv till arbetet. Under sessionen utgick studien från Ånäsfältet samt Kärralundsvallen och en radie på cirka 500 meter

runt om platserna. Efter utfört arbete gjordes även en promenad från punkt A (Ånäsfältet) till punkt B (Kärralundsvallen) för att få en tydligare bild av stadsdelen som helhet. Perception av utförd fotostudie kommer i detta sammanhang inte påverka resultat av betydelse, då platsen är vad den är i sin fysiska form. Fotografering skedde dock en solig varm vårdag vilket kan betyda att fler människor var aktivt ute för att fånga vårsolens strålar.

3.1.4. Sociala medier

I uppsatsens textanalys av sociala medier används ett subjektivt urval, inlägg från sociala medier handplockades för att belysa flera dimensioner och åsikter från den lokala befolkningen om att flyktinganläggningarnas eventuella uppkomst.

Enligt flera teorier har den etablerade gruppen stor betydelse för hur en annan grupp ska bli accepterad eller utesluten (exempelvis Elias och Bourdieu). Av denna anledning görs en studie av den etablerade gruppens tankar kring det tillfälliga bostäderna. För att få en djupare förståelse kring hur redan boende individer på platserna upplever, tycker och känner angående eventuella tillfälliga bostäder i deras stadsdelar gjordes en analys av sociala medier på webben där åsikter från den etablerade gruppen yttrades. I beräkningar får tas in att det ibland bara är de mest för eller emot som gör sin röst hörd på sociala medier, medan det finns en gråskala som denna analys inte når ut till. Samtidigt kan man inte vara säker på att alla bor i området som är medlemmar och skriver i grupperna. Dock har det troligen en anknytning till platserna. I analysen av sociala medier analyserades inte vad media i sig skrev, utan privata individers inlägg var här av intresse. Några analyser är gjorda av text från Facebookgrupper mot och för flyktingboenden. Då Facebooksinlägg är rörliga på gruppens ”vägg” har dessa varit svåra att referera till- således har inte exakt referens angivits utan härleds till Facebookssidans gruppnamn. I min granskning har jag valt att inte ta de värsta exemplen utan har försökt visa en nyanserad bild av verkligheten.

3.1.5. Litteraturinsamling

För att hitta relevant litteratur har främst Google scholar, LIBRIS, NE, Lubsearch, UCL Library service och Göteborgs universitets sökmotor används. Sökord har varit ”etnicitet”, ”social exklusion”, ”ensamkommande barn- och ungdom”, ”invandring” och ”kulturer” för att nämna några.

3.2. Studiens tillförlitlighet

3.2.1. Förförståelse

Som samhällsplanerare med influenser av sociologi kommer studien sätta uppsatsen i ett visst fokus. Detta ger uppsatsen således både styrkor och svagheter. Med hjälp av valda teorier försöker uppsatsen dock sträva efter att belysa och nå så hög saklighet, objektivitet och balans som möjligt.

3.2.2. Etik och anonymitet

Halvorsen tar i sin bok "Samhällsvetenskaplig metod" (1992) upp flera olika aspekter av forskning som kan vara etiskt känsliga. Här nämner författaren själva användningen av forskningen som bedrivs, inhämtande av personuppgifter/datainsamling samt valet av forskningsuppdrag/utformning av problemställningen. Forskningen i denna uppsats tar upp ett känsligt ämne, ensamkommande barn och unga, av anledning av detta har uppsatsen därför varit extra noggrann med de etiska aspekterna, detta bland annat genom anonymitet för respondenter av enkätstudien. Anledningarna till att anonymitet valdes var dels för att få ett så trovärdigt resultat som möjligt (att få ärliga svar), dels för att skydda föreningars integritet och från att komma i konflikt med kommun, sist men inte minst var enkäten anonym på grund av att inte peka ut en redan utsatt grupp i samhället mer än nödvändigt.

3.2.3. Metoddiskussion

De olika metoderna är alla viktiga var för sig, då det ger olika infallsvinklar till frågan. De nyanlända barnen representeras inte här då de inte finns på plats ännu. Det hade dock varit av intresse att studera vilka deras känslor var att komma till platsen och vad det önskade finnas i rummet. Om skolledning hade svarat mer på enkät till skola hade det höjt tillförlitlighet i studien. Empiriskt material som insamlats i denna studie kommer raderas efter slutfört arbete så att respondenter förblir anonyma.

3.2.4. Reliabilitet, validitet, generaliseringsgrad

Rapporter, böcker och dokument som studerats är från välkända accepterade institut och förlag. Således finns en viss säkerhet i att dessa blivit granskade vilket höjer reliabilitet av resultat. Efter att god förhandsinformation insamlats kunde studien välja ut det viktigaste faktorerna för god integration. Analys av sociala medier av åsikter på internet var trovärdiga för sin sak och det syfte som studien var ute efter,- att hitta generella tankar kring tillfälliga bostäder. Extrema web-platser valdes bort då detta inte ansågs vara en generell bild från allmänheten. Som nämnt tidigare i metod önskade uppsatsen även att få analysera skolans roll inom integrationsfrågan. Att inte tillräckligt många

respondenter svarade kan ge en något lägre validiteten till slutresultat men anses inte vara avgörande för slutsatserna i sig. Alla studerade delar av uppsatsen anses viktiga för att komma så nära ett trovärdigt slutresultat som möjligt. Föreningars respons anses vara tillräcklig för att visa på kommunikation och samarbete mellan stadsdelsnämnd och annan aktör i rummet. Fotoobservationen gjordes bara vid ett tillfälle, men fokuserade huvudsakligen på att fotografera det fysiska rummets utformning, vilket ser likadant ut i regn som sol.

Fortsatt har skriven uppsatt gjorts steg för steg, i och med att empiri intogs gjordes inga hastiga beslut om hur resultatet skulle bli. Uppsatsen har genom hela processen försökt behålla en neutral ton och nyfikenhet gått vidare i sin studie. Studenten har hela tiden strävat efter en så hög förtroenhet som möjligt. Silverman (2000; 2006) påpekar att trovärdigheten är a och o i all forskning (Denscombe 2009). Inom teoretiskt ramverk har viktiga undersökningsenheter för integrationsprocessen utrönt, vilket sedan objektivt behandlats och skapat god empiri. Efter att tidigare forskning utrönt viktiga faktorer för ”god integration” valdes strategiskt metoder ut för att undersöka dessa enheter och finna empiri till uppsatsen. Gjorda slutsatser bedöms trovärdiga på grund av god insamlad empiri och inga dragna slutsatser innan resultat var helt insamlat, således anser studien bör få samma resultat även om annan forskare gjorde om studien. Studiens huvudmål var att i första hand att se vilka förutsättningar som finns för integration i ett specifikt område. Delar av resultat kan generaliseras till områden med liknande förhållanden, samtidigt är varje område unikt med olika karakteristiska.

4. Empiri

4.1. Rapporter

I detta avsnitt utförs litteraturstudier som ger en grund och stöd till senare analys. Det två första dokumenten är generell information från Göteborg stad kring livsvillkor och hälsa. Det två efterföljande- social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys- är planeringsdokument som ska vara allmänt vedertagna i Göteborg stad. Det två sista efterföljande dokumenten riktar ljuset mot stadsdelsnämnd Örgryte-Härlanda.

4.1.1. Rapport Göteborg Stad

Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg

Rapporten ”skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg”, framdiskuterad av bland andra flera stadsdelsdirektörer i Göteborg stad, syftar till att beskriva skillnader i livsvillkor i staden, den ska också fungera som ett diskussionsunderlag för framtida arbete (Göteborg stad 2014). Slutligen ger den förslag på åtgärder och sammanfattar fyra fokusområden. De fyra fokusområdena är ”att ge varje barn en god start i livet, ge barn fortsatt goda förutsättningar genom skolåren, skapa förutsättningar till arbete, samt skapa hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen” (Ibid. s.137). Till år 2015 års budget antog kommunfullmäktige två mål, dessa var att öka förutsättningarna till goda livschanser och därmed utjämna dagens skillnader, samt att Göteborgarnas hälsa ska förbättras och skillnaderna mellan olika socioekonomiska grupper ska minska (Ibid.)

En utgångspunkt som rapporten betonar är ungas uppväxtvillkor, kommunen vill försöka minska klyftor och förebygga att en sämre start förs vidare generationsvis- denna punkt drivs så hårt att rapporten menar att det är avgörande för stadens framtid. Rapporten konstaterar att ett mer integrerat samhälle tjänar alla på. Rapporten pekar även på stadsdelsnämndernas ansvar att skapa ett hållbart samhälle och god hälsa i sina respektive stadsdelar (Ibid.). Fortsatt ska den sociala dimensionen i hållbarhetsbegreppet särskilt beaktas. Stadsdelarna ska också enligt satta riktlinjer verka för att främja och förebygga en positiv samhällsutveckling, exempelvis genom ett ständigt utvecklingsarbete mot diskriminering, detta för att säkerställa jämställd och likvärdig service och tjänster för alla invånare. Grupper i samhället som har risk att stigmatiseras ska få vara mer delaktiga, ha mer inflytande och mer medskapande vid problemformuleringar och dess åtgärder i kommunala processer. Slutligen menar rapporten att kommunen har en viktig och central roll tillsammans med andra aktörer i arbetet med att minska klyftor och skapa goda förutsättningar för goda livsvillkor. Slutligen skriver rapporten att det kommunala handlingsutrymmet är aldrig obefintligt oavsett vem eller vilka som äger eller styr över frågor som är viktiga för människors

livsvillkor. Således skriver rapporten att en framförallt viktig del i kommunens arbete är att stödja stadens verksamheter i genomförande av de prioriterade utsatta målen.

Göteborgs folkhälsoprogram

Styrdokumentet Göteborgs folkhälsoprogram (2013) syftar till att lyfta fram importansen av långsiktigt stärkande och utvecklande arbete för att främja hälsa och motverka ohälsa. Dokumentet lägger stor tyngd på att folkhälsoperspektivet måste vara med i alla delar av samhällsplaneringen (Göteborg stad). Grunden till rapporten återfinns i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter samt nationella folkhälsomål. Barnperspektivet genomsyrar rapporten. Hälsöfrämjande arbete ska ske på alla strukturella nivåer med syfte att underlätta för individen att göra hälsosamma val. Samtliga politiska beslut ska om möjligt ta hänsyn till dessa hälsokonsekvenser. Några av programmets huvudområden är samhällsplanering, uppväxt- och livsvillkor. Stadens verksamheter ska arbeta mot ökad integration- socialt, ekonomiskt, etniskt och kulturellt (ibid.). Styrdokumentet påpekar att den miljö vi lever i påverkar vår hälsa och livskvalité, därför ska stadens samhällsplanering vara en hälsofrämjande process. På grund av detta ska kommunen anstränga sig i att verka för trygga, tillgängliga och attraktiva offentliga miljöer som utgår från allas behov. Fortsatt ska man uppmärksamma och åtgärda processer som ökar hälsoklyftor och socioekonomiska skillnader i staden. Under målet goda uppväxtvillkor skriver rapporten om hur viktig barndomen är för grundläggande psykisk och fysisk hälsa, samt att grunden för att ge barn goda livsvillkor är miljön i hem, skola och fritid. Kommunens dokument följer således tidigare forskning i ämnet. I utarbetade riktlinjer skrivs att kommunen därför ska arbeta med att säkerställa hälsofrämjande skolor och fritidsaktiviteter för alla barn och ungdomar. Man ska också verka för att ge alla samma förutsättningar att lyckas genom skola. Styrdokumentet yrkar för att verksamheter ska verka för fler hälsofrämjande mötesplatser och miljöer, samt stödja deltagande i ideellt arbete/föreningsverksamhet och att erbjuda kultur och fritidsaktiviteter för alla.

4.1.2. Social konsekvensanalys och Barnkonsekvensanalys

Social konsekvensanalys (hedan efter SKA) är en analysmodell och ett processtöd som arbetats fram av Göteborg stad och som används i bred samverkan inom staden, bland annat inom planeringsprocesser. Analysen skapar en plattform och gemensamt språk inom organisationen och används till att kunna utgå från människors olika livssituationer och behov då en fysisk förändring ska genomföras. Modellen är således ett verktyg för att få en ökad kunskap om platsen, speciellt utifrån sociala aspekter. Efter genomförd analys ges eventuella förslag på åtgärder till förändring (Göteborg stad b u.å.). Barnkonsekvensanalys (hedan efter BKA) syftar till att utgå från barnens behov och har som utgångspunkt att se till att barns rättigheter tas till vara. BKA-modellen

lyfter fram relevanta frågor för barn- och unga och ger på detta vis tillträde för unga att ingå i demokratiska rättigheter som delaktighet och inflytande. Bland annat nämns föreningsliv som en positiv mötesplats som kan skapa trygghet, stabilitet och gemenskap (BKA 2011). SKA och BKA ger beslutsunderlag en extra tyngd och mening. Slutligen skriver Göteborg stad att modellerna tillför kvaliteter som kan vara kvantifierbart svåra att mäta (Göteborg stad b u.å.).

4.1.3. Rapporter Örgryte-Härlanda

Kartläggning av barns och ungas livsvillkor och uppväxt i Örgryte-Härlanda

Rapporten är till för att kartlägga ungas uppväxtvillkor i stadsdelen och eftersträvar att utröna och förbättra stadsdelen. I sammanfattningen av rapporten går läsa att levnadsvanor, uppväxtmiljö samt den allmänna hälsan i stadsdelen för barn-och unga är hög. Rapporten poängterar samband mellan ekonomi, utbildningsnivå och barn och ungas uppväxtvillkor, här menar rapporten att områden med högre socioekonomiska förutsättningar skapar bättre möjligheter för barn- och unga att få en hälsosam uppväxt (Göteborg stad 2012 a). Här påvisas att barn med funktionshinder eller barn med annan etnisk bakgrund tenderar att bli mer sårbara och utsatta än de etniskt svenska barnen, samtidigt är lägstanivån i stadsdelen över stadens genomsnitt angående barns- och ungas hälsa (Ibid.). Rapporten pekar även på att utlandsfödda generellt har lägre socialt och kulturellt deltagande än personer födda i Sverige. Då rapporten undersöker stadsdelens hushållsekonomi finner den att stadsdelen har lägst antal människor med försörjningsstöd utav kommunens tio stadsdelar (tillsammans delas förstaplatsen med Centrum och Västra Göteborg) (Ibid.). Rapporten ser samband mellan ekonomi och ohälsa, där människor med låg inkomst generellt sätt har sämre hälsa än de med hög inkomst. Fortsatt skriver rapporten om att befolkningen är välutbildad, att stadsdelen har ett starkt fritid- och kulturutbud och ett starkt föreningsliv, samt att ungdomsarbetslösheten är låg (3 % i genomsnitt 2011, varav 2,5 % av dessa var inskrivna i arbetsförmedlingens olika program) (Ibid.). Alkohol- och narkotikabehov är något över genomsnitt i staden, men kriminalitet är relativt låg. Stadsdelen fick kritik från skolinspektionen kring att varje skolenhet inte hade årligen upprätthållande planer mot kränkande behandling och några skolor fick kritik för att inte arbeta tillräckligt målinriktat med förebyggande av kränkning.

När det kommer till flyktingar påpekar rapporten att dessa är få i området, stadsdelen har 17 % antal utlandsfödda jämfört med Göteborgs stad (30%) (Ibid.). I rapporten tas svensk forskning upp kring flyktingbarn- och ungdomars hälsa där resultat visar på en ständig oro finns för dessa barn- och unga kring uppehållstillstånd. Slutligen uppmärksammar rapporten att stadsdelen bör lägga mer fokus kring dessa barnen och att det bör utvecklas ett bättre fritidsutbud till ungdomar som bor i boende för

ensamkommande flyktingbarn, men påpekar också att dessa är så få så att de bör rymmas inom ordinarie verksamheter (Ibid.).

Folkhälsokartläggning i Örgryte-Härlanda 2012

Rapporten påvisar med stöd ur vetenskaplig litteratur att personer som är välintegrerade i samhället och har starka familjeband har en bättre hälsa, lever längre och återhämtar sig snabbare efter sjukdom än socialt isolerade grupper (Göteborg stad 2012 b). Deltagande är ett ord som rapporten menar har stor betydelse för en individs hälsa då den aktiverar individer i nätverk. Fortsatt beskriver rapporten att sociala nätverk, integrering, tillit och socialt kapital skapas genom sociala relationer. Då en studie gjordes år 2011 om socialt deltagande visade det sig att 13 procent av stadsdelens invånare (16-84 år) har ett lågt socialt deltagande. Av de tio stadsdelarna kom Örgryte-Härlanda på en tredje bästa plats av tio i kommunen om socialt deltagande, således har stadsdelen ett högt antal deltagande individer i samhället. Rapporten visar även hur viktigt det är med möten och mötesplatser för folkhälsa och integration.

4.2. Korrespondens tjänstemän

Korrespondens har genomförts med direktörskoordinator och strategisk planerare Kristin Magnusson, bygglovschef Fredrik Jan Andersson, samt processledare Helene Holmström på Avdelningen för individ, familjeomsorg och funktionshinder i Göteborg. Korrespondensen med tjänstemän hade sitt huvudsakliga syfte till att se hur SKA och BKA användes i planeringsprocessen inför de tillfälliga bostäderna. Magnusson (2016) förklarade att båda analyserna vanligtvis görs i all planläggning (personlig kommunikation, 4 maj 2016). I just detta fall, under rådande konsekvenser av en akut och oförutsägbart bostadsbrist beslutade kommunen att anlägga tillfälliga bostäder. Andersson (2016) förklarar att dessa två analyser inte gjordes då det inte finns någon skyldighet att göra SKA och BKA i samband med en Plan- och bygglagsprövning av tillfälliga bostäder (personlig kommunikation, 12 maj 2016). Frågor rörande SKA och BKA omfattar inte ett beslutsgrundande enligt plan- och bygglagen. Magnusson förtydligar att trots att inte dessa analyser är genomförda per sig, har frågorna diskuterats,- bland annat genom en strategisk och en operativ genomförandegrupp. Holmström (2016) berättar att när det tillfälliga boendena väl är på plats brukar alltid allmänheten bjudas in till att se lokalerna (personlig kommunikation, 18 maj 2016). Här kan de prata och fråga hemmets personal om verksamheten, något som kan minska oro och öka positivitet till boenden. Ett förslag om tillfälliga bostäder har lagts ned då tjänstemän och politiker lyssnat på medborgarnas tankar (Ibid.). Det finns ett tätt samarbete mellan stadsdelsförvaltningar, fastighetskontoret, social resursförvaltning med fler som har ett delat ansvar för att fånga upp viktiga frågor menar Magnusson

(2016). I korrespondens tillfrågades Magnusson hur man behandlar sociala frågor kring det tillfälliga bostäderna mer konkret i gruppen, frågan bollas vidare till Andersson från Magnusson, men inte heller han har ett svar.

4.3. Enkät

Eftersom att föreningar utpekats som en viktig komponent i integrationsprocessen (som en mötesplats) skickades en enkät ut till föreningar i närområdet för att se hur de arbetade med integrationsfrågan. I utsända enkäter tillfrågades respondenter (föreningar) om Göteborg stad personligen varit i kontakt med dem angående eventuellt bygget av tillfälliga bostäder för ensamkommande flyktingbarn- och ungdomar. Svaren varierar något, men fler föreningar hade blivit kontaktade än de som inte blivit informerade, detta genom stadsdelsnämnden Örgryte-Härlanda. En av föreningarna hade sedan önskat att få ha ett extra möte med representanter för frågan för att få en vidare inblick.

Med utgångspunkt från teorier om nyanländas mentala tillstånd som posttraumatisk stress, samt svårigheter med språk, anpassning till ny kultur och brist på socialt sammanhang, att en etablerad grupp i staden inte alltid tillåter fullt deltagande och bekräftar sin egen identitet genom att utesluta andra, samt att god miljöanpassning och en känsla av sammanhang kan öka livskvalitén hos den nyanlända, ställdes i enkäten en fråga angående föreningars kunskap om ensamkommande barn- och unga (FAS 2010; Elias & Scotson 2010; Harvey 2007). De olika ovanstående teorierna är ingen självklar sanning att applicera på de enskilda rummet, men visar på sociologiska och psykologiska fenomen som kan utspela sig generellt i rum som ska sammanföra olika socioekonomiska grupper samt rummets betydelse för flyktingars välmående. Ställd fråga var intresserad av om föreningen kände att de hade tillräckligt med kunskap om bemötande av flyktingbarn- och ungdomar. Andelen föreningar som ansåg sig ha en okej kunskap var här låg. En stor majoritet ansåg sig ha för lite kunskap gällande nyanlända ensamkommande barn- och unga och hur de skulle bemötas.

En annan fråga i enkäten undrade kring om kommunen informerat om hur man arbetar med att öka integration i en förening, återigen visade resultatet vara varierande: fem föreningar svarade nej, sju svarade ja (två av dessa replikerade att kommunen kallat dem till informationsmöte angående integration), två svarade ”vet ej”. En förening förklarade att kommunen beviljat ekonomiskt bidrag för att föreningen praktiskt skulle kunna ta emot ensamkommande flyktingbarn.

4.4. Observation (fotografi)

Figur 1. Panoramabild över Ånäsfältet. Foto: Joakim Hellgren. 26-04-2016

Figur 2. Stockholmsgatan. Foto: Joakim Hellgren
26-04-2016

Figur 3. Redbergsplatsen. Foto: Joakim Hellgren. 26-04-2016

Figur 4. Gata i närhet till Ånäsfältet.
Foto: Joakim Hellgren 26-04-2016

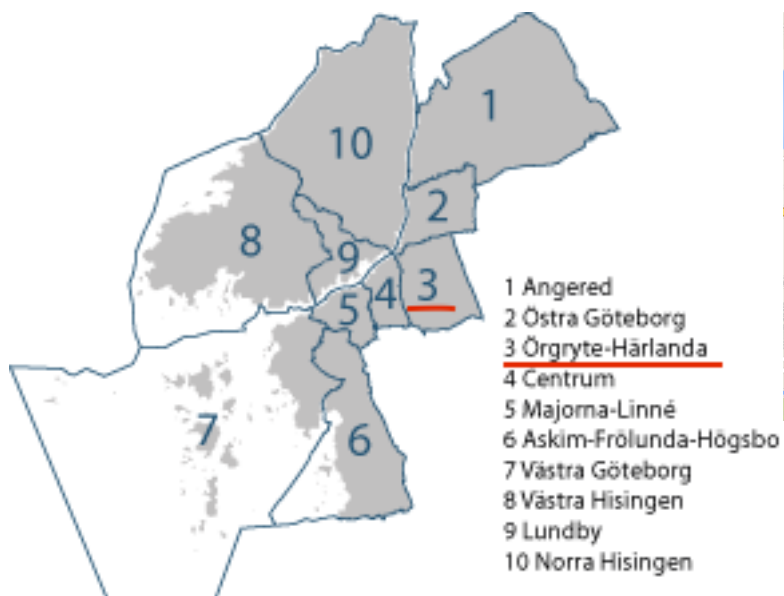
Figur 5. Kärralundsgatan. Området mellan plats A och B.
Foto: Joakim Hellgren. 26-04-2016.

Figur 6. Kärralundsvallen. Foto: Joakim Hellgren. 26-04-2016

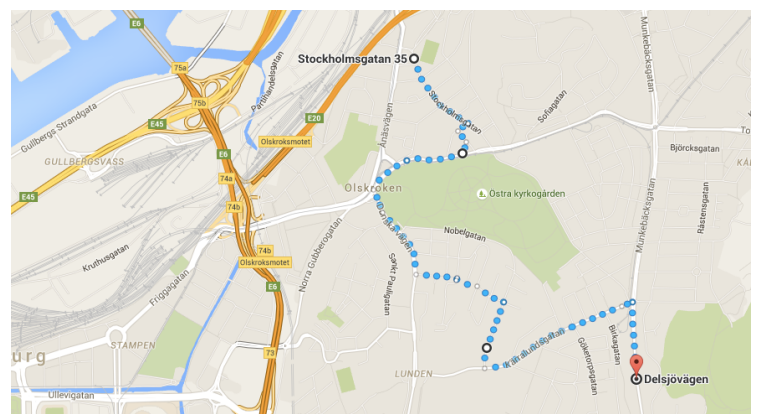

Figur 7. Aktivitet på Kärralundsvallen. Foto: Joakim Hellgren. 26-04-2016

Figur 8. Det olika stadsdelsnämnderna i Göteborg stad.

Foto: Göteborg Stad u.å. (c)

Figur 9. Visar fotoobservationens gångväg.

Foto: Google

Ovan finns bilder från studiens fotoobservation utförd 26-04-2016. Figur 1-4 visar bilder nära Ånäsfältet, medan figur 5-7 visar bilder omkring Kärralundsvallen. Figur 8-9 visar observerad plats geografiska läge i staden. Ånäsfältet ligger cirka sju minuter med bil från Göteborg centralstation (via E20), och det tar cirka femton minuter att åka kollektiv till samma plats. Från Kärralundsvallen är dessa siffror tio minuter med bil och arton minuter för att åka kollektivt. Som figur 8 och 9 visar ligger stadsdelen relativt nära centrum. Observationen ansåg att i närområde till studerade platser fanns få planerade mötesplatser (naturliga mötesplatser). Gaturummet används mestadels som transportsträckor mellan olika punkter. Inom studerade områden fanns få självklara torgplatser. Undantag är Redbergsplatsen och Olskrokstorget (700 meter respektive 1 km från Ånäsfältet, och båda platserna cirka 20 minuter från Kärralundsvallen). Redbergsplatsen är en knutpunkt för kollektivtrafik och har även några butiker och restauranger. Runtomkring Redbergsplatsen rör sig mycket människor, det flesta verkar dock vara på väg någonstans. Närheten till centrum är dock närvarande på både Redbergsplatsen och Olskrokstorget, en känsla av stadspuls finns här.

Runt Ånäsfältet finns en blandad boendestruktur med både privata hus samt hyreshus/bostadsrätter. Några av husen är gjorda i klassisk Göteborgsk arkitektur i form av landshövdingshus (figur 2,4). Ånäsfältet i sig själv kan sägas vara en mötesplats i rummet (en grusplan samt grönytor) (figur 1). Mellan Ånäsfältet och Kärralundsvallen breder en stor kyrkogård ut sig över landskapet, Östra kyrkogården (figur 9). Runtomkring kyrkogården finns mycket villor. Gångvägen mellan Ånäsfältet och Kärralundsvallen består mestadels av villabebyggelse (exempel figur 5). Spårvagnsvägen mellan Ånäsfältet och Kärralundsvallen kör genom Härlanda, även det ett villaområde. Väl framme vid Kärralundsvallen används vallen av ett ungdomsgäng som utför springintervaller (figur 7). Några andra spelar frisbee, gräsplätten är relativt stor och verkar en solig dag som observationen gjordes på fungera som en mötesplats (figur 6,7). Parallellt med Kärralundsvallen är hyreshus belägna (figur 6). Liknande som i Ånäsfältet är det en blandad boendestruktur i närområdet till vallen. Området som breder ut sig omkring Kärralundsvallen har inga självklara mötesplatser, en mataffär ligger i närheten av Kärralundsvallen.

4.5. Sociala medier

Slutligen har en textanalys gjorts av sociala medier. Då texten är skriven i löpande text ligger i detta avsnitt både empiri och analys i samma avsnitt. Analys av sociala medier görs med hjälp av teorier från det sociologiska ramverket i uppsatsen, resultat från sociologiskt ramverk kanaliseras sedan mot systemteorin. Målet med att undersöka sociala medier är att få ta del av människors åsikter i det lokala rummet. Vad som kan

konstateras är att det finns generellt sätt en uppdelning i de bägge områdena, två olika läger som kontrasterar varandra: för och emot.

Flera olika grupper på sociala medier har organiserats både för och emot tillfälliga bostäder. På Facebook har gruppen Bagaregården (vilket är området där Ånäsfältet ligger) 674 medlemmar. Gruppens syfte är att visa Ånäsfältets betydelse för invånare och hur området används, samtidigt betonar administratören att gruppens medlemmar ska framföra sakliga och konstruktiva diskussioner om Ånäsfältet. I gruppens flöde går att läsa om en stark oro för hur det ska bli om planerna blir verklighet. Några pratar om Ånäsfältets betydelse för stadsdelen som rekreationsområde, andra inlägg vill inte ha flyktingar på plats med argument om brott och våld. Inlägg från medlemmar visar bilder från hur området såg ut förr i tiden och någon har gjort ett fotomontage där de monterat in ett dussin baracker över fältet. Flera inlägg sympatiserar med varandra och flera spår på andras oro med inlägg som:

"[...] Igår fick flertalet villor, parhus och radhus på Kungälvsgatan och Löparegatan oväntat besök av en kvinna med rosa sjal och sydeuropeiskt utseende. Kvinnan talade inte svenska. Hon gick in i minst två hus där inte ytterdörren var låst men ertappades som tur var ganska snabbt och slängdes ut i båda fallen. Hon har ryckt i ytterligare dörrar som varit låsta. Det har inte rapporterats om att något blivit stulet. Händelserna har polisanmälts. Jag rapporterar enbart om bekräftade incidenter. Spekulationer undanbedes men en uppmaning om ökad uppmärksamheten utfärdas. [...]"

(Inlägg från Facebookgruppen "Bagaregården")

Citatet ovan fick flera "gilla-markeringar" och flera liknande inlägg som skapar oro finns att tillgå i gruppen. Om vi bryter ned och beskriver citatet utifrån studiens sociologiska ramverk finner vi flera intressanta fakta. Hall skriver om begreppet kultur som ett uttryck för levtt socialt liv. Kvinnan som personen skriver om är inget hen associerar sig med, det är ingen från hens kultur. Inlägget skriver om kvinnans kläder, språk och utseende: "en rosa sjal och sydeuropeiskt utseende. Kvinnan talade inte svenska". Citatet ovan blandar här in identitet som i exemplet ses statistiskt, där hennes utseende kommer upp i samma stycke som hennes handling. Att hennes fysiska uppenbarelse blandas ihop med handlingar kan enligt Halls teori beskrivas som en kulturell konstruktion från den enskilda personens inlägg. Det hen skriver är inte sant-att personens utseende skapar hennes handling- men genom att förmedla detta i sociala media där andra läser och tolkar texten fabriceras en verklighet som andra sedan kan

tolka som dem vill. Hall menar att etnicitet får den betydelse som vi tillmäter den. Skribenten tolkar inte kvinnan som svensk från en etnisk synvinkel, han håller kvar vid den essentialistiska synen av etnicitet, där tillhörighet och ursprung är fasta och inte går att ändra på. En annan iakttagelse från ovanstående citat är mekanismen av skvaller som citatet symboliserar (maktordning enligt Elias teori). Citatet kan skapa oro, rädsla och avståndstagande. Att notera är att inlägget är skrivet innan flyktinganläggningarna är på plats- på ett sätt överför han således kvinnans handling på eventuellt andra utlänningar som ska komma till området, inlägget kan således tolkas som en lobbyism mot de tillfälliga bostäderna. En del av befolkningen har således redan i förebyggande syfte börjat praktisera sociala makthierarkier i det lokala rummen vilket talar för motstånd till att skapa integration.

Göteborgsposten (2016) skrev i april om att flygblad delats ut mot att ett flyktingboende på Ånäsfältet ska byggas. Ansvarig för flygbladsutdelningen menar att det inte handlar om att boendet inte passar in i stadsdelen utan att kommunen tar sig vatten över huvudet. Man är också orolig för att byggandet ska förstöra Bagaregårdens sista grönområde som flitigt används av motionärer och idrottare (Ånäsfältet). I artikelns sista avsnitt förklarar grundaren av protesterna att kommunen måste vara mer förberedd med vård, skola och ordentliga boenden. I denna artikel går utläsa en viss frustration om maktlöshet från de boende om att beslut tagits över deras huvuden. Detta kan eventuellt krydda på negativitet kring boendet ännu mer.

För tillfälliga flyktingbostäder på Kärralundsvallen har på samma sätt som för Ånäsfältet två grupper startats: Kärralundsvallen samt Kärralundsvallen 2.0, där den ena är före och den andra emot. Den förstnämnda gruppen har 264 medlemmar och är i sin kärna en diskussionsplattform för både positiva och konstruktiva åsikter. Genom att bläddra i flödet har sidans inlägg dock en stark negativ framtoning. Flera inlägg spekulerar kring att kommunen försöker spela ett fult spel bakom kulisserna för att få igenom planerna. Återigen är ett tema oro för vad som kan hända och att flyktingarna kan skapa oreda (kaos) i deras stadsdel. Den mer positiva gruppen har 1075 medlemmar och skriver:

”detta är en grupp för oss som redan bestämt oss för att solidariskt hjälpa människor i nöd oberoende av var dom är födda. Här handlar det specifikt om det kommande flyktingboendet på Kärralundsvallen och att vi tillsammans ska göra det så bra vi kan”

(Beskrivning Kärralundsvallen 2.0)

Slutligen har två stora generella grupper om de tolv tillfälliga flyktinganläggningarna i Göteborg stad skapats på Facebook, även dessa varandras motpoler. ”Vanliga grannar som välkomnar flyktingboenden mitt ibland oss” (1021 medlemmar) och ”Vanliga grannar som är oroliga över de 12 nya asylboendena i Göteborg” (3181 medlemmar). Under kommer citat från grupperna, det tre första citaten kommer från Facebookgruppen ”Vanliga grannar som är oroliga över de 12 nya asylboendena i Göteborg”, medan det sista tre kommer från Facebookgruppen ”Vanliga grannar som välkomnar flyktingboenden mitt ibland oss”.

Negativa till boenden:

”Ojsan - . Årets tre första månader 2016 åkte polisen på 5 000 larm från asylboenden! Verkar föreligga ett mindre bekymmer på sådana boende. Källa Polisen.”

”Vi har ju sett väldigt tydligt att de flesta av de som kommer inte är "ensamkommande barn" och att det ljugs friskt om ålder [...]"

”Från att det begåtts 1-2 brott i månaden på flyktingboendena så har vi nu 1-2 brott om dagen,säger Thomas Anderberg."Misshandel och skadegörelse sker dagligen på de här flyktingboendena””

Positiva till boenden:

”Samtidigt som våldet statistiskt sett minskat i Sverige de senaste 20 åren, är det vanligt med föreställningen att det grova våldet ökar. En anledning kan vara att mediernas rapportering skiljer sig så från hur det ser ut i verkligheten, menar forskarna.”

”Nu hände det igen. Jag glömde mina dörrnycklar i min ytterdörr på utsidan över natten. Jag bor inte i trapphus men i ett gott blandat bostadsområde i Angered. Nycklarna är kvar nästa förmiddag och inget ovälkommet besök har varit här.”

”[...] Era barn förtjänar nya kamrater oavsett religion, hudfärg,sexualitet eller etnicitet. Förgifta dem ej med dina fördomar, ge dom chansen till hela världen. Dessa familjer känner samma sorg vid närståendes förlust oavsett om du är född i Orsa,Göteborg, Addis abbeba eller Mosul. [...]"

Slutligen finns Facebookgrupperna ”Bagaregården välkomnar” med 608 medlemmar samt ”Tillsammans För Bagaregården” med 57 medlemmar. De bägge sidorna skriver om gemenskap, tillgänglighet för alla, inkludering och om att bygga broar. Empirin visar två olika grupper med varandras motsats till åsikt. Det är svårt att generalisera för sådana stora grupper som analyserats, men studien visar att några ur gruppen som studerats (och som ser de tillfälliga boendena för flyktingar som något positivt) ser

tillträdet till rummet som mer porös, medan några ur den andra gruppen ser rummet mer som deras egna. Några ur den negativa gruppen har (genom sina inlägg på Facebook) visat sig se den nya gruppen i området som ett hot som kan ta över värderingar (Elias), medan delar av den andra gruppen (positiv till boenden) ser det mer enligt Massey's teori om en mer porös flerdimensionell identitet av plats där flera kulturer kan mötas och lära av varandra. Den senare gruppen ser etnicitet och identitet mer enligt Halls teori som han kallar "ny etnicitet", där begreppet etnicitet tillåts vara ett mer heterogent fenomen med månskiftningar (Wikström 2009).

Några människors reaktioner kring tillfälliga bostäder från den negativa sidan kan också förklaras genom Bourdieus teori om habitus. Denna syn på att flyktinglägren inte är välkomna att byggas i området kan både grunda sig på medveten eller omedvetet i tankar. Enligt teorin integrerar habitus tidigare erfarenheter och dessa tidigare erfarenheter har format individens tidigare liv och således det framtida beteendet (Broady 1990; Maton 2012). Således trycks flyktingarna in i en grupp som ses bära på "attribut av problem" då det kommer från en problematisk bakgrund (krig, förföljelse, svält). Detta hålls vid liv (att gruppen "bär på problem") genom att gruppen inte får tillträde till samma öppna rum som andra då det psykologiskt inte ses som att ha samma rang, som en av dem. Den utsatta gruppen får således aldrig chansen att delta vilket konfirmerar den högst uppsatta sociala gruppen om att den utsatta gruppen är sämre belagd. Ur den andra gruppen (den positiva) ser några individer kultur och identifikation som mer porösa. På grund av globalisering och att kulturer idag är mer influerade av andra, kan denna poröshet leda till protektionism av rum (Relph). Tillsammans med Elias teori om outsiders så kan detta vara en orsaksförklaring till att många är anti-flyktingboende i området. Protektionismen är således dels på grund av att det samhälle dessa personer identifierat sig genom nu ska symbolisera "andra kvaliteter" (andra kulturer (Hall)) , vilket kan förändra deras egna självidentitet (Bourdieu, Elias) (Wikström 2009; Broady 1990; Elias & Scotson 2010). Protektionismen bygger på rädsla att om andra kulturer accepteras i rummet kan dessa ta över normer och värderingar hos den etablerade gruppen, samt att deras sociala ställning ska försvagas genom att ta ned garden om hierarkier. Det finns sedan andra orsaksförklaringar som är mer betingade kring samhällsekonomi, så som byggets estetiska framtoning och rädsla av att marknadsvärde av egna bostäder ska sjunka. Efter ovanstående berättelser kan uppsatsen återgå till Myrdals teori om att det är den stående klassens problem/synsätt som gör att den andra gruppen inte blir etablerad. Problemet sitter inte hos invandraren utan hos etablerade gruppen som förtrycker. För att besvara frågan angående attityder hos etablerad grupp ser vi att många är för och många är emot.

För att återgå till systemteorin ser uppsatsen här en problematik kring att försöka skapa goda förutsättningar för integration hos en grupp som kanske inte ens vill integrera den andra gruppen: här gäller det att övervinna rädslor, fördomar och förtryck. Vetskapen om det nya bostäderna har dock inte funnits allt för länge, vilket satt både stadsdel och dess invånare i en något utsatt situation. Stadsdelen måste agera, medan dess invånare måste acceptera. Processer som tar tid får här inte samma utrymme. Samtidigt går det läsa i empiri från enkäter att kommunikation mellan föreningar och stadsdel angående integrationsfrågor och förebyggande arbete fungerar relativt dynamiskt. Detta visar att det alltid går att genomsyra föreningsliv och skola ännu mer med social hållbarhetsfrågor än vad som tidigare gjorts

Om inte människor korsar varandras vägar i rummet kan inte heller integration skapas menar Massey (Massey & Pat 1995). Efter att ha utrönt indiciers åsikter i det lokala rummet ser vi importansen och vikten av att neutrala mötesplatser i rummet måste komma till stånd där nya och gamla invånare kan mötas. Den sociologiska analysen visar på hur viktigt det är med förebyggande arbete för att skapa god integration. Två mötesplatser som finns i rummet kommer delvis försvinna (Ånäsfältet och Kärralundsvallen). Debatten kring dessa i sociala medier har mestadels handlat och fokuserats kring de tillfälliga i sig (och dess konsekvenser för de lokala samhället), och mindre om en förlorad mötesplats i rummet. Detta stärker följaktligen teorier från både Elias (om den etablerade klassens vidmakthållande), Hall (kulturens betydelse) och Bourdieu (kulturellt kapital) (Wikström 2009; Elias & Scotson 2010; Moore 2012).

5. Analys

Rapporter

Uppsatsen analyserar i denna del Örgryte-Härlandas dokument om den nuvarande situationen kring folkhälsa. Detta görs för att få en bild av hur stadsdelen fungerar och ”mår”, och för att se vilka förutsättningar det finns för god integration. Som empirin visar har området en allmänt välmående befolkning där barn- och unga har en god uppväxtmiljö, fylld med möjligheter att aktivera sig inom kultur och fritid. Stadsdelen har också ett högt socialt deltagande vilket visar på en allmänt god psykisk hälsa. Hög socialt deltagande skapar engagemang och gemenskap, befolkningen bryr sig om saker som händer i området (och kanske som studien visar senare är detta varför många engagerat sig inom flyktningbostäders-frågan). Rapporten folkhälsokartläggning i Örgryte-Härlanda trycker på att deltagande och möten är avgörande för individens hälsa då det ökar socialt kapital. Även fast rapporten visar på att etniska minoriteter i socioekonomiskt starka områden är mer sårbara, samt att de ofta har lägre deltagande inom kultur- och fritidsaktiviteter, finns på grund av områdets höga sociala deltagande, starka idrotts- och kulturliv och (med hjälp av HVB-hemmens personal) möjligheter att motivera de nyanlända att bli aktiva inom förenings- och kulturliv. Systemteorin ser här möjligheter till integrerande effekter så som kontakter, vänner och språkutveckling. Om detta sker och flyktingen får tillgång till kultur- och fritidsmiljöer finns goda chanser till en snabbare inslussning (”fostran”) in i det svenska samhället för ensamkommande vilket kan skapa en bättre hälsa för den ensamkommande i form av mindre posttraumatisk stress med mer (Ibid.; FAS 2010; Harvey 2007). Fortsatt menar dokumentet att kriminaliteten är låg i området. Sammanbundet med att invånarna i stadsdelen har god ekonomi och ett starkt socialt kapital blir det således svårare att de nyanlända att hamna i kriminella gäng då det inte finns många sådana att tillgå i närområdet. Stadsdelen har vissa problem med förebyggande kränkningararbete och detta kan ses som en aning problematiskt när många nyanlända kommer till området. Med färre invandrare i området ”tvingas” de ensamkommande att prata svenska mer än om det bott i ett mer invandrat område. Inom stadsdelen som har en hög andel svenska kan man således också snabbare lära sig den svenska kulturen, vilket skapar goda förutsättningar för god integration (något som Hall trycker på, att bli en del av en kultur).

Ekonomi i stadsdelen är god och hälsa och ekonomi går ofta hand i hand enligt rapporten (Göteborg stad 2012 a). Vad som kan tala emot integration utifrån ett ekonomiskt perspektiv är den etablerade gruppens oro för sjunkande marknadsvärden av sin egna bostad då ett bostadsområdes attraktivitet bland annat styr av hur attraktivt ett område anses vara av den betalande gruppen. Således kan det tillfälliga bostäderna

anses skapa ett sämre köptryck i området vilket kan skapa motsättningar- eller i alla fall missnöje- mellan etablerad grupp och de nyanlända. Samtidigt behöver detta inte vara ett integrationsproblem när boenden väl är på plats i stadsdelen: missnöjet kommer utifrån det ekonomiska perspektivet och i detta fall inte emot den etniska gruppen och flyktingarna per sig, utan på grund av försämrat marknadsvärde av objektet (flyktinganläggningen) placerad i deras rum. När boendet väl är på plats är ”kampen om platsen” avgjord och grupperna kan kanske möta varandra. Uppsatsen uppmärksammar att det finns olika typer av ”nej-sägare” till flyktingboendet där tre grupper sticker ut extra mycket: nej-sägare på grund ekonomiskt bakomliggande faktorer (marknadsvärde), de med kulturella bakomliggande faktorer- medvetna som omedvetna (Elias, Bourdieu och Halls teorier) och den specifika platsen-nej-sägare (inte just här vi använder Ånäsfältet/Kärralundsvallen). Av dessa tre kan den kulturellt-bakomliggande nej-sägaren tänkas vara svårast att ändra åsikt för då det då handlar om gruppen i sig (normer, värderingar), medan de andra grupperna handlar om ekonomi och en plats.

Korrespondens tjänstemän

Efter inhämtad empiri från mejl-korrespondens med tjänstemän på Göteborg kommun kan således konstateras att mallarna SKA och BKA som i vanlig planering används, inte används under planering av det tillfälliga flyktinganläggningarna. Då dessa analysverktyg inte används, samt att svar inte ges på frågan kring hur man arbetar med social hållbarhet inför tillfälliga bostäder uppstår några frågor och paradoxaler kring god förutsättningar till integration:

1. Man måste inte göra SKA och BKA, därför görs det inte
2. Vid planering brukar verktygen användas i vanliga fall, men när bostäder som ska rymma flyktingar i ett socioekonomiskt starkare rum görs dessa inte med motivering av att det inte krävs enligt en plan och bygglags-prövning och på grund av tidsbrist.
3. Enligt korrespondens med tjänstemän finns en social dimension i arbetet kring flyktingbostäderna, det visar sig dock vara svårt att få information om hur det faktiska samarbetet mellan olika aktörer angående frågan om tillfälliga bostäder och social hållbarhet ser ut konkret. Samtidigt står det klart och tydligt hur planering bör gå till i välformulerade lokala styr- och måldokument (miljö och mötesplatser viktigt et cetera) (Göteborg stad 2014; Göteborgs folkhälsoprogram 2013).

I sin enkelhet är svaret just enkelt: anledningen till att det inte görs mer angående social hållbarhet i fallet med tillfälliga bostäder: det krävs inte. I studerat fall ser uppsatsen tecken på en viss motstridelse mellan kommunens uppsatta mål om social hållbarhet å ena sidan (exempelvis styrdokumentet som skriver att stadens verksamheter ska arbete

mot ökad integration- socialt, ekonomiskt, etniskt och kulturellt) och å andra sidan om vad som görs i praktikens rum (Göteborg stad 2013). Kommunen visar i dokument att segregation ska förebyggas för att skapa ett mer jämlikt Göteborg. Med lagda förslag av bostäder i socioekonomiskt starkare områden försöker kommunen skapa spridning av nyanlända och skapa möten mellan olika socioekonomiska grupper. Samtidigt finner inte undersökningen klara direktiv kring hur denna social hållbarhet och integrations ska uppstå på studerade platser, mycket verkar enligt studien fortgå utifrån ”business as usual”. Vad som går att läsa är ett utlåtande från Fastighetskontoret som beskriver att kommunen bör ta hänsyn till idrott och rekreation vid eventuell byggnation av tillfälliga bostäder på Ånäsfältet (Göteborg stad 2016). Att ta i bejakande är att området idag redan är just det: en idrotts- och rekreationsplats. Om frågor om rummets utformning inte tas på allvar finns risk att barn och unga inte får sitt sagt inom planeringen då SKA och BKA inte görs enligt naturlig process. Således menar uppsatsen att kommunens åtgärdsförslag (god start i livet, hälsofrämmande hållbara miljöer, goda förutsättningar genom skolaren, främja och förebygga en positiv samhällsutveckling med fler) kan försämrats då analyser inte tillämpats. Ett andra bejakande är dock att dessa två analysverktyg som brukar användas är ett extrainsatt program från Göteborg stad, något som kommunen inte behöver göra från första början. Det finns en risk att platsens fysiska utformning och platsens vardagliga puls fortlöper som vanligt då tillfälliga bostäder står en så kort tidsaspekt. Vad som måste poängteras är att om en upprustning görs i området är detta av godo för både etablerade och nyanlända,- men det garanterar inte kontakt sinsemellan dem.

Detta möte, kontaktytor är viktiga enligt flera ovanstående teorier, bland annat menar Colson att broar bara kan byggas om det finns förutsättningar till dessa: mötesplatser i rummet ([Colson i] Strang & Ager 2010). även Tuan hänvisar till rummets betydelse där hierarkier kan uppstå i ett rum som är dåligt utformat för dess funktion (Strang & Ager 2010). I Elias teori var medborgarna egentligen inom samma socioekonomiska klass, skillnaden var att många av de andra var från en annan plats (London) vilket gav de etablerade ”rätten” till att se på dem annorlunda och känna sig överlägsna. I studerat fall finns ännu större skillnader: etablerade svenskar med stark socioekonomisk status som ska acceptera gruppen nyanlända flyktingbarn - och unga från en helt annan kultur, bakgrund och socioekonomisk status. Med hjälp av Elias och Bourdieus teori om kulturellt kapital är detta en varningsklocka, således: mer borde göras från kommunalt håll för att aktivt få grupperna att mötas, i nya utformade rum, i existerande rum, eller i existerande föreningar.

Uppsatsen kan här utröna svaret till frågan ”har kommunens planering av tillfälliga bostäder genomgått normal utförandeprocess?”. Kommunen har genomgått normal planering för tillfälliga bostäder, denna innefattar inte BKA och SKA. Från ett

systemteoretiskt perspektiv med fokus på integration (kommunens visioner, mål och strategier samt möjligheter till etablering i det lokala rummet) ser uppsatsen dock en problematik med att utesluta dessa verktyg för denna grupp som ska etableras i ett socioekonomiskt starkare område. Uppsatsen menar att vedertaget beslutet om att välja bort dessa analyser kan leda till minskade chanser till god integration då det kan skapa svagare länkar i det cirkulära systemet av integration. SKA används i normalfall för att få ökad kunskap om platsen, speciellt utifrån sociala aspekter, således kan konstateras att det hade varit hjälpsamt i en integrationsprocess mellan nyanlända invandrare i ett socioekonomiskt starkare område. Beslut gällande att inte använda dessa analysverktyg kan leda till sämre kommunikation mellan boende på platsen och dess önskemål till kommunen, det kan leda till indifferent utformning av platsen, färre mötesplatser eller färre försök till att skapa goda mötesplatser, eller fel typ av mötesplatser och således kan det försvåra kontaktytor mellan människor i rummet som enligt ovanstående teorier är viktigt för integration.

Slutligen i denna del av analysen vill studien påvisa en viss komplexitet kring tidsspannet av planerade bostäder. Det tillfälliga boendena ska stå i cirka tio till femton år vid godkännande. Undersökta områden har stått och kommer stå längre tid än så. Själva tidsspannet skapar komplexitet i sig för sociala hållbarhetsmål: hur mycket kan ett område fysiskt förändras för att skapa integration då tillfälliga bostäder för de ensamkommande barnen-och ungdomarna står en så pass kort tid, och hur mycket ekonomi kan ett sådant projekt ha för att det ska vara ekonomiskt hållbart? Uppsatsen finner här en viss komplexitet och dragkamp mellan sociala- och ekonomiska hållbarhetsmål. Samtidigt ser studien inga nackdelar med att rum förändras för ökad social hållbarhet vare sig det är för kort eller lång sikt- förändrade mötesplatser som skapats för integration mellan olika individer (flykting-etablerad) fyller även en funktion efter att det tillfälliga bostäderna försvunnit från platsen. Då uppsatsen inte handlar om rätt och fel, utan snarare om förberedelse/förutsättningar för integration, finner denna del av studien både komplexitet (tidsspannet) och en viss problematik kring planeringsprocessen för det lokala rummets anpassning av nyanlända. Studien kan inte svara på om SKA- och BKA-analys hade gjort skillnader eller ej för chanser till ökad integration, men vad som kan konstateras är att det i vilket fall som helst inte hade gjort planeringsprocessen sämre. Återigen blir föreningar och skolan extra viktig som mötesplats mellan nya och gamla invånare.

Enkät

Fler föreningar hade blivit kontaktade angående att flyktingboenden planerades att byggas i deras närområde. Om vi går tillbaka till kommunens hållbarhetsmål skrivs bland annat om att sociala dimensionen i hållbarhetsbegreppet särskilt ska beaktas, stadsdelarna ska verka för att främja och förebygga en positiv samhällsutveckling samt att kommunen ska arbeta med att säkerställa hälsofrämjande fritidsaktiviteter för alla barn och ungdomar (Göteborgs folkhälsoprogram 2013). Vid användning av systemteorin kan vi här se att länken mellan kommun och andra aktörer fungerat någorlunda dynamiskt i studerat fall. God dynamik i systemet ökar chansen till god integration. Cirkulationen i systemet har nått fram till en andra aktör genom sätta direktiv i kommun. Då kommun informerat om att boenden ska byggas kan den andra aktören (i detta fall föreningen) således ges möjlighet att fortsätta informationskedjan om att det ska byggas och förmedla detta vidare till sina medlemmar i klubben (etablerade ungdomar), samt prata mer om jämlikhet med föreningens medlemmar. Efter detta kan etablerade barn- och unga bära med sig ny kunskap och insikt. Barnen kan sedan bilda sig en egen uppfattning kring den nya gruppen och påverkas mindre av vad föräldrar och andra vuxnas åsikter än vad de annars hade gjort. Ett ytterligare steg i systemet kan tänkas vara att barnen berättar om vad de pratat om i föreningen i hemmet, och på det viset når även informationsströmmen vidare till de vuxna i samhället. Det är dock viktigt att poängtera att det inte finns något tvång för att förmedla integration och jämställdhet i föreningar.

När frågan om föreningar hade tillräckligt med kunskap om bemötande av flyktingbarn- och unga var många osäkra på föreningens kunskapsnivå och hur dessa barn skulle bemötas. En förening förklarade att de inte visste, men att de behandlade människor som inte bott länge i Sverige som alla andra:

”De killar som varit med i föreningen längst hjälpte till med tolkning och information om hur det fungerade.”

(föreningsledning x)

Ovanstående citat är säkert av en självklarhet i många föreningar,- och kanske är det de bästa sättet för att bli en del av ”gänget” och få inträde till föreningens kultur (som för Hall är en nyckelkomponent till integration). Samtidigt får denna enkelhet som ovan förklarades i citat inte tas för givet, barriärer kan finnas som är svåra att övervinna om en god integrationsprocess inte är etablerad. Som kommunen poängteras måste arbetet i skola bli bättre på att aktivt motarbeta kränkningar (Göteborg stad 2012 a). Resultat av samarbetet mellan kommun och förening fungerar i de flesta fall relativt dynamiskt, men eftersom att det är en viktig fråga för integration bör kommun och föreningar

arbete tätare kring frågor om acceptans, jämställdhet och integration för att komma så nära kommunens uppsatta mål och visioner som möjligt, och i slutändan ge de nyanlända så goda förutsättningar som möjligt för god integration. Samtidigt som detta arbete är viktigt så ska föreningen syssla med just det den är till för: fotboll, boxning, schack, dans eller vad det än kan vara: det är en balansgång mellan lek och lära. Genom idrott- och kultur spelar det som sagt ingen roll vem du är, du är en del av föreningen (Franzén (2001).

Observation foto

Fotoobservationen kan konstatera att platsernas fysiska utformning har få fysiska mötesplatser. Systemteorin med rampljus i integration ser således här en svag länk för integration då både Colson (2003) och Jacobs (1961) menar att mötesplatser i rum är avgörande för att skapa interaktion mellan alla individer i de lokala samhället. Även dokument Göteborg stad (skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg och folkhälsoprogram) påpekar vikten av att skapa attraktiva tillgängliga offentliga miljöer som utgår från allas behov. Om inte människor med olika etniska bakgrunder har tillgänglighet till mötesplatser där de kan fysiskt mötas blir det således svårt att integreras: utan mötesplatser inga möten, utan möten ingen kontakt mellan etablerad grupp och nyanländ, utan kontaktytor sämre integrationsmöjligheter.

Då det finns få mötesplatser i rummet får andra aktörer som förening, skola, bibliotek med mer en ännu viktigare funktion som ”informatörer” och träffpunkter. Då studien studerar flyktingar som är barn- och unga och det finns få fysiska mötesplatser i rummen, finns här en risk att det mestadels är de etablerade barnen i området som får möta flyktingarna (då via föreningsliv). Med få fysiska mötesplatser som passar olika åldersgrupper kan studien konstatera att det finns en viss svårighet att möten sker mellan den nyanlända och de vuxna redan boende i området. Under rådande situation med få mötesplatser i det fysiska rummet och många etablerade vuxnas otillgänglighet som speglat sig via sociala medier är det viktigt att de etablerade barnen får möjlighet att genom förening och skola bilda sig en egen uppfattning av flyktinganläggningen. I kartläggning av hälsa i Örgryte-Härlanda fick dock stadsdelen kritik av skolinspektionen då det på flera skolor inte gjordes årliga upprätthållande planer mot förebyggande mot kränkningar (Göteborg stad 2012 a). Att arbete med jämställdhetsfrågor och andra integrationsförebyggande frågor inom förening och skola är således något som stadsdelen alltid kan utveckla och bli bättre på för att uppnå utsatta visionsmål i stadsdelen.

6. Resultat och slutsatser

Denna uppsats har försökt svara på frågan ”Hur väl förberett är stadsdel Örgryte-Härlanda för integration av ensamkommande flyktingbarn- och ungdomar?”. Frågan är i sig komplex- och som vi sett- underliggert flera olika processer i rummet. Som vi sett i denna uppsats handlar integration i slutändan om att mötas i rummet, och när mötet väl sker: vilken förståelse, inställning och vilja som finns från båda parter att vilja integreras. Stadsdel Örgryte-Härlandas allmänna hälsa är god från början (dels på grund av god socioekonomi, dels på grund av ett starkt kultur- och fritidsliv, samt delaktighet). Delaktighet inom området talar mest för god integration, men kan också på grund av god sammanhållning skapa ”vi- och- dem känslor”. Många är etniskt svenska i området vilket gör att när ett möte väl sker mellan etablerad och nyanländ kan erfarenheter utbytas mellan de båda, där det kan lära om varandras kulturer, och där den nyanlända kan lära sig svenska effektivt. Föreningar och kommun tycks enligt undersökning samarbeta relativt dynamiskt kring information och lärande kring ensamkommande flyktingbarn- och unga. Detta är något som ständigt måste arbetas vidare med för att nå kommunala utsatta mål och visioner. God kommunikation mellan dessa parter skapar ringar på vatten och sprider kunskap och förståelse kring människors likheter, något som bör läras ut både innan den nyanlända är på plats och som sedan visar sig i praktiken när den nyanlända väl är på plats. Rapporten konstaterar att spel, lek och skratt är enkla vägar att mötas på. Det är här som en neutral zon skapas där människor ser varandras likheter istället för varandras olikheter. Uppsatsen ser en viss problematik kring att vuxna inte kommer i närkontakt med de nyanlända på samma sätt som etablerade barn, här fungerar systemet dåligt. Rapporten från stadsdel Göteborg-Härlanda om folkhälsa skrev tidigare att de behövde bli bättre på att fånga upp nyanlända, men att det handlade om så få personer så att det för tillfället fångades upp av systemet själv (Göteborg stad 2012 a). Denna attityd fungerar inte längre år 2016 då förhållanden har ändrats, mer ska till från kommun för att få systemet mot integration att fungera.

Efter genomförda analyser ser vi flera delar i systemet som fungerar relativt dåligt och som kommunen måste arbeta vidare på, men vis er också delar i systemet som fungerar bra. Övergripande bedömer uppsatsen att processerna mot integration för nyanlända barn- och unga lutar åt att kunna fungera cirkulärt, det vill säga: det lutar åt att det finns chans till god integration och att stadsdelen är relativt förberedd för att integrera nyanlända barn- och unga. Många goda krafter finns i området som kan bidra till en god integration. Att få ungdomar till fritids- och kulturaktiviteter ses som en viktig, nästan avgörande aspekt inom studerat område. Det krävs också mycket extra engagemang från kommunens håll för att aktivera den etablerade- och nyanlända gruppen till att mötas. Systemet, eller ”hjulet”, är i dagsläget dock fortfarande något kärvt och kräver mer olja, även fast systemet fungerar relativt dynamiskt finns flera bitar som behöver förbättras.

De bitar i systemet som behöver förbättras kommer inte heller gratis. Planering av flyktinglägren dök upp snabbt på grund av rådande situation i världen och Göteborg stads ambitioner om fördelning av flyktinglägren mellan stadsdelar hamnade plötsligt på bordet hos stadsdelen. När beslutet kom från Göteborg stad om att tillfälliga bostäder eventuellt skulle byggas i området kände flera boende i Örgryte-Härlanda detta som att beslut taget över huvudet på dem, vilket ökade missnöjet kring boendet. Placering av de tillfälliga bostäderna tar upp allmänna ytor som i fotoobservation användes. Uppsatsen ser problematik kring få fysiska mötesplatser och ser problematik kring icke genomförda SKA och BKA i området, goda beslut kan dock komma att tas från kommun kring fysisk utformning av dessa rum. Beslut att inte genomföra dessa går samtidigt emot kommunala dokument om att stigmatiserade grupper ska få vara mer delaktiga och ha mer inflytande i kommunala processer. Uppsatsen menar att stadsdelen mer aktivt bör skapa möten i rummet genom evenemang som passar alla, där nya och gamla invånare kan mötas i skratt och lek så att de nyanlända får chansen att bli en del av kulturen. Som tidigare forskning visar vill det till att båda parter vill mötas för lyckad integration. Här kan kommun skapa fler möten (evenemang) och HVB-hemmens personal uppmuntra de nyanlända att engagera sig.

Beslutet att integrera nyanlända i en socioekonomiskt starkare stadsdel är ett bra initiativ för stadens sociala hållbarhet i ett makroperspektiv, och kanske också i ett mikroperspektiv. Genom att ha analyserat sociala mediars reaktioner visar sig planeringen dock inte vara lika förankrad i de lokala samhället som på stadsbyggnadskontorets. Den akuta bostadsbristen för nyanlända ensamkommande barn-och unga kom snabbt medan attityder tar längre tid att ändra. Arbetet med att få ”nej-sägare” att bli ”ja-sägare” är en ständig process som kräver aktivt engagemang från stadsdelens sida. Slutligen ser studien viss problematik kring att bostäderna är just tillfälliga bostäder: hur mycket kan en fysisk plats i rummet förändras för att byggnader ska stå några år på platsen? Själva ordet ”tillfällig” i sig är även det något problematiskt, då det infettar att individers hem bara är just tillfälliga, ingen permanent punkter. Här kan diskuteras om tillfälliga boenden för nyanlända är en bra lösning för integration eller om mer permanenta byggen skulle vara att föredra för att nå högre acceptans med tiden.

7. Referenslista

- Ager and Strang (2010) Refugee Integration: Emerging Trends and Remaining Agendas. Published by Oxford University Press.
- Andersson, Fredrik Jan (2016): mejl-kontakt 12 maj 2016. <fråga@mail.se>
- Bernler, Gunnar & Johnsson, Lisbeth (1988). Teori för psykosocialt arbete. Stockholm: Natur och kultur
- Broady, Donald (1990). Sociologi och epistemologi: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin. Diss. Stockholm : Högsk. för lärarutbildning
- Bryman, Alan (2011). Samhällsvetenskapliga metoder. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- ECRE (2002). Position on the integration of refugees in Europe. European council on refugees & exiles
- Denscombe, Martyn (2009). Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Eriksson, Jan (2003). Systemteori och socialkonstruktionism- en kritisk granskning. Göteborgs centrum för Konsultation. Examinationsuppgift år 1.
- Fanon, Frantz (1967). Black skin, white masks: [the experiences of a black man in a white world]. New York: Grove Press
- FAS, (2010). Forskningsrådet för arbetsliv och socialkunskap: Från kvinnohälsa till genusmedicin.
- Fastighetsnämnden, (2016). Snabbprotokoll nr 5. Sammanträdesdatum 2016-05-16. URL: www.goteborg.se [Hämtad 18-05-2016]
- Flyvbjerg, Bent (2011). "case study", in Norman K. Denzin and Yvonne S. Lincoln, eds., The Sage Handbook of Qualitative Research, 4th Edition (Thousand Oaks, CA: Sage, 2011), Chapter 17, pp. 301-316.
- Giddens, Anthony (2009). Sociology. 6. ed. Cambridge: Polity press
- Ejvegård, Rolf (2009). Vetenskaplig metod. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Franzén, Elsie C. (2001). Att bryta upp och byta land. Stockholm: Natur och kultur
- Göteborgsposten (2016). Flygblad mot flyktingboende i Bagaregården. URL: <http://www.gp.se> [Hämtad 03-05-2016]
- Göteborg stad, (2012) (a). Kartläggning av barns och ungas livsvillkor och uppväxt i Örgryte- Härlanda. URL: <http://goteborg.se> [Hämtad 23-05-2016]
- Göteborg stad, (2012) (b). Folkhälsokartläggning i Örgryte-Härlanda 2012. URL: <http://goteborg.se> [Hämtad 23-05-2016]
- Göteborgs stad (2013). Folkhälsoprogram. (H 2013:108, P 2013-06- 13, § 23, Dnr 1002/08). URL: <http://goteborg.se> [Hämtad 15-04-2016]
- Göteborg stad, (2014). Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg. URL: <http://socialhallbarhet.se/wp-content/uploads/2014/04/Delrapport2014.pdf> [Hämtad 02-05-2016]
- Göteborg stad, (u.å.) (a). Jämlikhet, hur minskar vi skillnaderna?

URL: <http://www.goteborg.se> [13-04-2016]

Göteborg stad, (u.å.) (b). Barnkonsekvensanalys. Barn och unga i fokus 10.
URL: <http://www.goteborg.se>

Göteborg stad, (u.å.) (c). Karta stadsdelsnämnder Göteborg
URL: <http://www.goteborg.se>

Göteborg stad, (2016). Flyktingmottagande i Göteborgs Stad. Temporära bostäder.
URL: <http://goteborg.se> [Hämtad 22-05-2016]

Hall, Stuart, Evans, Jessica, Nixon, Sean. (2013). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. Second edition. SAGE Publications

Jacobs, Jane (1961). The death and life of great American cities. 5. pr. New York: Johannessen, Asbjørn & Tufte, Per Arne (2003). Introduktion till samhällsvetenskaplig metod 1. uppl. Malmö: Liber

Halvorsen, Knut (1992). Samhällsvetenskaplig metod. Lund: Studentlitteratur

Harvey, Mary R. (2007) Towards an Ecological Understanding of Resilience in Trauma Survivors: Implications for Theory, Research and Practice. Cambridge Health Alliance Department of Psychiatry Harvard Medical School.

Holmström, Kristin (2016): mejl-kontakt 18 maj 2016. <fråga@mail.se>

IVO, (2015). Inspektionen för vård och omsorg.
URL: <http://www.ivo.se/ensamkommande-barn/> [Hämtad 02-05- 2016]

Magnusson, Kristin (2016): mejl-kontakt 4 maj 2016. <fråga@mail.se>

Massey, Doreen & Jess, Pat (red.) (1995). The shape of the world: explorations in human geography. Vol. 4, A place in the world? : places, cultures and globalization.

Migrationsverket (2016). Om ensamkommande barn och ungdomar.
URL: <http://www.migrationsverket.se> [Hämtad 24-04- 2016]

Migrationsverket (2015). Gode män
URL: <http://www.migrationsverket.se> [Hämtad 18-04-2016]

Myrdal, Gunnar & Bok, Sissela (2009). An American dilemma: the Negro problem and modern democracy. Vol. 1. 6th print. New Brunswick: Transaction Publishers

NE, (2016 a). Systemteori. URL: <http://www.ne.se> [Hämtad 02-05- 2016]

NE, (2016 b). Byråkrati. URL: <http://www.ne.se> [Hämtad 02-05-2016]

NE, (2016 c). Pierre Bourdieu. URL: <http://www.ne.se> [Hämtad 02-05- 2016]

NE, (2016 d). Etablerad. URL: <http://www.ne.se> [Hämtad 02-05- 2016]

Pascalidou, Alexandra. 2014. Att vara människa är att vara svensk. Aftonbladet debatt.
URL: <http://www.aftonbladet.se/debatt/article19012067.ab> [Hämtad 25-04-2016]

Regeringen, (2005). Mottagande av ensamkommande barn.
URL: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/lagratsremiss/2005/09/lagratsremiss/> [Hämtad 06-04- 2016]

Sveiges Riksdag (u.å.). Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
URL: <http://riksdagen.se> [Hämtad 06-04- 2016]

Strang and Ager 2010 Refugee Integration: Emerging Trends and Remaining Agendas.

- Journal of Refugee Studies Vol. 23, No. 4 The Author 2010. Published by Oxford University Press.
- Thurén, Torsten (2007). Vetenskapsteori för nybörjare. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber
- Thörn, Håkan, Eriksson, Catharina & Eriksson Baaz, Maria (red.) (1999). Globaliseringens kulturer: den postkoloniala paradoxen, rasismen och det mångkulturella samhället. Nora: Nya
- Tuan, Yi-Fu (1977). Space and place: the perspective of experience. Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press
- Tuan, Yi-fu (2001). Space and place: the perspectives of experience. [New ed.] University of Minnesota Press
- [Hämtad 05-01-2016]
- Regeringen, (2015). Prop.2015/16:54. Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända. URL: <http://regeringen.se> [Hämtad 08-05-2016]
- Relph, Edward (1976). Place and placelessness. London: Pion
- Wikström, Hanna (2009). Etnicitet. 1. uppl. Malmö: Liber

6.1. Appendix

LUNDS
UNIVERSITET

Hej!

Jag heter Joakim Hellgren och studerar kandidatprogrammet i samhällsplanering på Lunds Universitet. Just nu skriver jag min kandidatuppsats som handlar om det aktuella ämnet ensamkommande flyktingbarn-och ungdomar och dess etablering in i det svenska samhället. I min forskning ställer jag mig frågan: *"Hur väl förberedd är stadsdel Örgryte-Härlanda för integration av ensamkommande flyktingbarn- och ungdomar?"*. Enkelt förklarar försöker jag se hur kommunen lyckas förmedla social hållbarhet/integration/etablering ut till andra verksamheter i staden som på något sätt kan komma i kontakt med nyanlända flyktingar, detta är också uppsatsens syfte: att få en klarare bild av hur Göteborg stad arbetar över detta fält.

Fastighetskontoret Göteborg stad gav 2016-03-21 ett förslag på tre av tolv studerade platser som anses aktuella för tillfälliga boenden och som kan husera ensamkommande barn-och ungdomar; två av de aktuella områdena är Änäsältet och Kärralundsvallen. Fortsatt så är målsättningen för att det första temporära bostäderna ska vara klara innan sommaren (dock är beslut ej helt taget då det måste få bygglov först). Det tillfälliga bostäderna på Änäsältet och Kärralundsvallen är mitt case och utifrån detta undersöker jag olika aspekter av integration för att se hur väl kommunen lyckats än så länge med etableringsprocessen. Av anledning av att er förening ligger i närområdet till flyktinganläggningen finns en möjlighet till att flyktingbarn-och ungdomar kommer söka sig till er förening. Föreningar brukar nämnas som en viktig faktor för integration för nyanlända då det skapar kontakter (nätverk), lär ut språk och skapar gemenskap. Med anledning av det behöver jag nu *din* hjälp för att besvara några korta frågor rörande kommunens integrationsprocess och kommunikation med resterande parter i samhället. Jag skulle vara *oerhört tacksam* om ni tog er tid för att svara på några frågor. Frågeformuläret är inte dömmande på något vis utan försöker bara få en bild av verkligheten. Vem som svarat hålls anonymt.

Frågeformulär:

- * Har kommunen meddelat er om eventuella tillfälliga bostäder för ensamkommande barn i ert närområde? (*här räcker ett enkelt "ja" eller "nej", om det finns mer att lägga till som är väsentligt skriv gärna detta*)
- * Har kommunen aktivt hjälpt er med information angående hur man arbetar med att öka integration i en förening eller är detta något som ni får ta ansvar för själva (delaktighet, allas lika värde, bemötande, jämställdhet etc.)? (*"ja" eller "nej", om ja, skriv gärna en rad eller två för att förklara hur*)
- * Känner ni att ni idag har tillräckligt med kunskap om bemötande av flyktingbarn- och ungdomar och deras behov? Känner ni att ni har tillräckligt med kunskap om hur man arbetar med ensamkommande flyktingbarn-och ungdomar? (*"ja" eller "nej", skriv gärna en rad eller två för att förklara hur ni känner*)
- * Har kommunen informerat er om kampanjen "Hej Sverige- om att känna sig som hemma i ett nytt land"? (*"Ja" eller "nej"*)
- * Arbetar ni med era medlemmar för att få en ökad förståelse för olikheter och att motverka fördomar och utanförskap? (*"Ja" eller "nej", lägg gärna till något rad om hur om svaret är ja*)

Tusen tack för er medverkan!

Glada hälsningar

Joakim Hellgren